

Evaluering af KRAS-projektet

Evaluering af KRAS- projektet

Evaluering af KRAS-projektet

Rapporten er udarbejdet af:

Region Midtjylland

Center for Kvalitetsudvikling

Olof Palmes Allé 15

8200 Århus N

Konsulent Birgitte Orheim Andersen

E-mail: Birgitte.Orheim@stab.rm.dk

Tlf: 8728 4961

© Center for Kvalitetsudvikling

Indhold

Indledning	7
Udvælgelse af cases	7
Beskrivelse af de 4 udvalgte borgere	8
Case-analysen	9
Hovedresultater fra casestudiet	10
Funktionsbeskrivelser, ressourceprofiler og jobmatch	10
Opfølgning i forhold til den senhjerneskedede og virksomheden	11
Sammenhæng i tilbuddet	12
Borgernes og virksomhedernes udbytte af at deltage i projektet	14
Hvad har virket – og hvad kunne være gjort anderledes	15
Case-beskrivelser	18
Case-beskrivelse borger 1	18
Fakta om borger 1's forløb	18
Optakt og information i starten af forløbet	18
Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats	20
Sammenhæng og kontinuitet i forløbet	21
Hjemmebesøg og netværksgrupper	22
Udbytte af KRAS-projektet	22
Case-beskrivelse borger 2	24
Fakta om Borger 2's forløb	24
Optakt og information i starten af forløbet	24
Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats	25
Sammenhæng og kontinuitet i forløbet	26
Udbytte af KRAS-projektet	27
Case-beskrivelse borger 3	29
Fakta om borger 3's forløb	29
Optakt og information i starten af forløbet	29
Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats	29
Sammenhæng og kontinuitet i forløbet	30
Udbytte af KRAS-projektet	31
Case-beskrivelse borger 4	33
Fakta om borger 4's forløb	33
Optakt og information i starten af forløbet	33
Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats	34
Sammenhæng og kontinuitet i forløbet	35
Udbytte af KRAS-projektet	36
Sammenfatning af interview med neuropsykolog	38
Bilag	39

Indledning

Udvælgelse af cases

Center for Kvalitetsudvikling, CfK, er blevet bedt om at stå for en devaluering af KRAS-projektet i form af en kvalitativ evaluering. Det blev besluttet, at evalueringen skulle tage afsæt i et multicase-studie hvor den enkelte borgers deltagelse i KRAS-projektet belyses af mange forskellige informanter i den enkelte case. 4 cases blev udvalgt, idet det erfaringsmæssigt har vist sig, at efter de første 3-4 cases vil mange oplysninger gå igen. En tommelfingerregel siger, at man får 80% af oplysningerne i de første 20% af casene.¹

Casene er blevet udvalgt ud fra følgende kriterier:

- De specifikke målsætninger for borgere med forskellige typer af overførselsindkomster skulle være repræsenteret²
- De udvalgte cases skulle kunne belyse KRAS-projektets mangfoldighed
- Endelig er det de gode cases der er udvalgt med henblik på at fortælle noget om det eksemplariske KRAS-forløb

Desuden har det været et afgørende kriterium for udvælgelse, at det skulle være muligt at interviewe de implicerede borgere, hvilket betyder at de dårligst fungerende hjerneskadede borgere, hvad angår sprog og kognitivt niveau, er blevet fravalgt.

De udvalgte borgere har alle givet samtykke i forhold til deltagelse i casestudiet.

¹ Helle Neergaard, 2001: Udvælgelse af cases – i kvalitative undersøgelser.

² Jf. projektets specifikke målsætninger for borgere med forskellige typer af overførselsindkomster:

- For sygedagpenge, kontanthjælp og starthjælpsmodtagere har formålet været at afklare arbejdsevnen
- For borgere på ledighedsydelse har formålet været at finde (og fastholde) et flexjob
- For førtidspensionister har formålet været at etablere (og fastholde) beskyttet beskæftigelse på et revacenter eller hos en privat virksomhed

Beskrivelse af de 4 udvalgte borgere

Borger	Alder	Første blodprop	Forsøgelse v. henvisning til KRAS	Afslutningsstatus	Gennemførte interviews
Borger 1 (mand)	58 år	54 år – blodprop i hjernen	Sygedagpenge	Etablering af fleksjob	<ul style="list-style-type: none"> • Borger • Ægtefælle • Sagsbehandler • Center for Job og Afklaring • Offentlig virksomhed • Privat virksomhed • Fysioterapeut
Borger 2 (mand)	53 år	51 år - blodprop i hjernen	Starthjælp	Fortsat afprøvning	<ul style="list-style-type: none"> • Borger • Center for Job og Afklaring • Sagsbehandler • Privat virksomhed • Fysioterapeut • Kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskade området
Borger 3 (mand)	48 år	17 år - blodprop i hjernen	Lejlighedsydelse	Fleksjob	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren • Ægtefælle • Sagsbehandler • Privat virksomhed
Borger 4 (mand)	42 år	22 år -blodprop i hjernen	Førtidspension	Job som supplement til førtidspension	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren • Center for Job og Afklaring • Privat virksomhed • Specialvejleder • Sagsbehandler

For yderligere uddybning af fakta om de udvalgte borgeres forløb se case-beskrivelserne.

Interviewene er blevet gennemført som semi-strukturerede interviews. De enkelte interviewguides kan ses som bilag bagerst i rapporten.

Case-analysen

Alle interviewene er optaget på bånd og herefter renskrevet. Dernæst er hver case analyseret selvstændigt og sammenskrevet ud fra følgende overskrifter: *Fakta om borgerens forløb, Optakt og information i starten af forløbet, Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats, Sammenhæng og kontinuitet i forløbet og Udbytte af KRAS-projektet*. I forhold til hver overskrift er der redegjort for de enkelte informanternes syn på det pågældende emne. Disse bearbejdede case-beskrivelser kan ses i den sidste del af rapporten. Her ses også en sammenfatning af interviewet med projektets neuropsykolog, der ikke er blevet interviewet i relation til de udvalgte cases, men i forhold til hendes deltagelse i KRAS-projektet generelt.

Der er afslutningsvis foretaget en tværgående analyse af de 4 case-beskrivelser, hvor formålet har været ud fra en kvalitativ vinkel at få belyst projektets primære mål og forventede resultater.³ Følgende emner har i forlængelse heraf været ledende for analysen:

- Funktionsbeskrivelser, ressourceprofil og jobmatch
- Opfølgning i forhold til den senhjerneskadede og virksomheden
- Sammenhæng i tilbuddet
- Samlet udbytte for borgerne og for virksomhederne
- Hvad har virket – og hvad kunne være gjort anderledes

I det følgende redegøres der for resultaterne af denne analyse.

³ Projektets overordnede primære mål:

Projektets primære mål er at udvikle et sammenhængende rehabiliteringstilbud til senhjerneskadede borgere, der supplerer de eksisterende behandlings- og rehabiliteringstilbud med en revaliderings-arbejdsmarkedsdimension med henblik på at integrere eller fastholde den enkelte borger på arbejdsmarkedet.

Projektets forventede resultater:

- Der skal – i samarbejde med borgeren – udarbejdes en funktionsbeskrivelse, der kan danne grundlag for en ressourceprofil og et jobmatch, der placerer den enkelte i en holdbar beskæftigelse
- Der skal etableres en netværksfunktion, der sørger for en individuelt tilpasset opsøgende opfølgning i forhold til den senhjerneskadede og virksomheden med henblik på at sikre den fortsatte tilknytning til arbejdsmarkedet
- Der skal udvikles et sammenhængende rehabiliteringstilbud, der tydeligt medtænker arbejdsmarkedet og som udvikler en fælles metode til dette.

Hovedresultater fra casestudiet

Funktionsbeskrivelser, ressourceprofiler og jobmatch

Både de interviewede borgere og de involverede arbejdspladser giver udtryk for, at jobmatchet er lykkedes i alle 4 cases. Dette tilskrives i høj grad de udarbejdede funktionsbeskrivelser og ressourceprofiler og at disse tager afsæt i specialviden om senhjerneskadere.

Det skal her nævnes, at den måde som denne specialviden er blevet tilført projektet er, at der har været 2 neuropsykologer tilknyttet projektet, hvoraf den ene har fungeret som underviser på neuropædagogiske kurser for KRAS-projektets tilknyttede medarbejdere, samt som supervisor og konsulent for medarbejdergruppen. Den anden neuropsykolog har gennemført neuropsykologiske tests og udarbejdet profiler på borgerne.

De medarbejdere der har deltaget i kurser og supervision, finder den specialviden de herigennem har fået meget relevant i forhold til arbejdet med de senhjerneskedede. For eksempel fortæller en medarbejder fra Center for Job og Afklaring, at han har haft stor glæde af kurset, fordi han herigennem fik bedre forudsætninger for at arbejde med senhjerneskedede. Han nævner, at han for eksempel fik nogle redskaber til, hvordan han skulle overbevise borgeren om, at han havde nogle begrænsninger i forhold til før senhjerneskadene. En anden medarbejder fra Center for Job og Afklaring fortæller, at han har haft megen glæde af at deltage i supervision med neuropsykologen og for eksempel konkret har brugt denne viden i forhold til at forstå borgerens reaktionsmønstre i forskellige situationer og at de specielle hensyn, der af denne grund skulle tages, har dannet baggrund for at kunne tilrettelægge en god arbejdsdag for borgeren. Også de interviewede fysioterapeuter udtrykker stor tilfredshed med det neuropædagogiske kursus de har deltaget i. Her siger den ene fysioterapeut for eksempel, at hun helt konkret har fået det med sig fra kurset, at hun har fået en større viden om, at når hjerneskadene sidder et bestemt sted, så skal hun være opmærksom på nogle bestemte problemstillinger for borgeren, hvilke gør at hun kan målrette træningen med den enkelte borgere endnu mere.

I det følgende vises det, at informanterne har lagt vægt på, at de udarbejdede funktionsbeskrivelser og ressourceprofiler tager afsæt i specialviden på flere forskellige planer og netop derfor bliver brugbare i en arbejdsmarkedssammenhæng.

Der afklares dels i forhold til de faktuelle ressourcer og begrænsninger. For eksempel peges der i forhold til borger 1 på, at med den neuropsykologiske profil, som blev udarbejdet i KRAS-projektet, fik borgeren et nuanceret billede af sine kompetencer og begrænsninger, hvilket gjorde, at det var muligt at finde frem til den helt rigtige arbejdsplads for ham. Borgeren siger i

denne forbindelse, har han ikke følt, at det bare gjaldt om at finde et hvilket som helst job til ham, men om at finde et job, hvor han kunne udnytte sine ressourcer på bedste vis.

Dels afklarer funktionsbeskrivelserne og ressourceprofilerne den enkelte borgers mere kognitive ressourcer og begrænsninger med baggrund i specialviden om senhjerneskadere. Her nævnes det for eksempel at man i virksomhederne har haft stor nytte af på forhånd at kende den senhjerneskedes reaktionsmønstre, evne til at koncentrere sig og træthedstærskel i forhold til at kunne tilrettelægge arbejdet bedst muligt og i det hele taget i forhold til at kunne integrere borgeren på arbejdspladsen. Her nævnes det for eksempel fra en af virksomhedernes side, at dette har været vigtigt, fordi borgeren umiddelbart kan fremstå som i stand til at klare mere arbejde end han faktisk kan. Et andet eksempel er, at det for flere af de interviewede borgere gør sig gældende, at de har svært ved at sige stop, når de ikke magter mere arbejde, hvilket ligeledes har været en væsentlig oplysning at have for virksomhederne.

For de to borgeres vedkommende, hvor en fysioterapeut har været tilknyttet peges der desuden på, at den fysiske afklaring af funktioner og ressourcer og den efterfølgende træning og ergonomiske indretning af arbejdspladsen, har betydet meget for disse borgeres tilknytning til arbejdsmarkedet. F.eks. mener fysioterapeuten i forhold til borger 2, at træningen har været medvirkende til at øge borgerens funktionsniveau, specielt i forhold til den ergonomiske træning og indretning, idet han tidligere havde smerter når han arbejdede, hvilket den ergonomiske indretning afhjalp efter kort tid.

Opfølgning i forhold til den senhjerneskedede og virksomheden

Alle 4 interviewede borgere giver udtryk for at de har været tilfredse med den opfølgning, der har været fra KRAS-projektets side efter de er startet i virksomhederne. Her nævner alle 4 samstemmende, at de synes man fra KRAS-projektets side har været gode til både at kontakte borgerne løbende, samt at de alle har fået en fornemmelse af, at de trygt har kunnet henvende sig til en KRAS-medarbejder, hvis de har haft spørgsmål eller problemer. Begge dele nævnes af borgerne som en meget væsentlig støtte i forhold til deres genindtræden på arbejdsmarkedet.

Alle de interviewede virksomhederne på nær en har været tilfredse med den opfølgning der har fundet sted fra KRAS-projektets side og mener at den kontinuerlige opfølgning, hvor der har været mulighed for at drøfte eventuelle problemer har været god. For borger 2's vedkommende har opfølgningen for eksempel bestået af besøg af en KRAS-medarbejder hver uge eller hver 14. dag, hvilket for dem har været passende.

Den virksomhed hvor borger 1 stadig er ansat finder opfølgningen fra KRAS-projektets side meget utilfredsstillende. Dette skyldes, at man fra virksomhedens side mener, at KRAS-projektet burde være gået ind i de uklarheder, der i forløbet har været mht. bevilling af et fleksjob til borgeren. I en periode på et halvt år vidste hverken borgeren eller virksomheden, om borgeren

ville få fleksjobbet og det var til stor frustration for begge parter. Dog siger de fra virksomhedens side, at de godt er klar over, at det er kommunen der har haft ansvaret for dette og ikke KRAS-projektet.

Med hensyn til opfølgningen i forhold til borger 4 og den virksomhed hvor han nu er ansat, har det fungeret godt at borgerens specialvejleder er blevet inddraget i denne opfølgning. Medarbejderen fra virksomheden fortæller, at han synes der er blevet støttet godt op om borgeren i forhold til hans problemer. For eksempel var der på et tidspunkt problemer med borgerens hygiejne og her blev specialvejlederen inddraget, hvorefter problemet blev løst. Også borgerens specialvejleder peger selv på, at det at hun på mange forskellige områder er blevet inddraget i denne opfølgning, ser hun som en væsentlig årsag til, at det er lykket så godt med borger 4's nuværende ansættelse.

Det går igen i casebeskrivelserne, at de involverede virksomheder finder det vigtigt, at der fra KRAS-projektets side følges op i forhold til den senhjerneskadede og virksomheden med information til virksomhedens øvrige medarbejdere om hjerneskader og de implikationer sådanne hjerneskader kan have for den enkelte hjerneskadede. Det nævnes for eksempel, at de øvrige medarbejdere i forhold til borger 3 på denne måde var godt klædt på til at takle deres senhjerneskadede kollegas situation og at det at kollegaerne har haft denne viden har gjort, at de tør lave sjov med ham på en god måde, når han fx glemmer ting som konsekvens af hans hjerneskade. Borgeren siger i denne forbindelse: "Jeg er ikke ude på, at man skal snakke handicap og hjerneskader – det er ikke det jeg ønsker, men jeg vil gerne være på lige fod med dem".

Sammenhæng i tilbuddet

Projektet opleves af de fleste af de involverede parter som et sammenhængende tilbud. Det vil i det følgende fremgå, hvad de forskellige involverede parter forstår ved sammenhæng.

For borgerne kædes det sammenhængende dels sammen med, at den enkelte borger har haft få kontaktpersoner og at de informationer de har fået fra kontaktpersonerne har været sammenhængende. Borgerne oplever altså deres eget forløb og deres deltagelse i projektet som velkoordineret. En borger siger for eksempel at han og hans kone aldrig har savnet informationer fra KRAS-projektet og at det netop på grund af ordentlig orientering heller ikke har oplevet personudskiftning som noget problem. Borgeren har oplevet, at nye kontaktpersoner har været velinformerede og at der er blevet sørget for glidende overgange ved udskiftning. Dels kædes det sammenhængende for de interviewedes borgers vedkommende sammen med, at de har oplevet, at medarbejderne i KRAS-projektet har haft et komplet billede af hele borgerens livssituation og er gået ind i at støtte borgeren også på det menneskelige plan. Borger

4 lægger for eksempel vægt på, at forløbet har været tilrettelagt ud fra hans ønsker og behov og at der har været en god støtte til ham, da han havde brug for at få udredt nogle tråde og løst nogle problemer, der var opstået med nogle af kollegaerne.

1 af de interviewede borgere har fået tilbudt hjemmebesøg gennem projektet, hvilket for både ham og hans kone har været med til at understøtte oplevelsen af sammenhæng i forløbet. De lægger vægt på, at de under disse hjemmebesøg har oplevet et fantastisk fokus på dem som hele mennesker og en god forståelse for, at den hjerneskedes situation har konsekvenser for både privatliv og arbejdsliv. Desuden fortæller de, at de har været glade for hjemmebesøgene, fordi de hermed har fået hjælp til at strukturere hverdagen, så det er blevet nemmere for borgeren at magte både arbejde og privatliv, hvilket har været medvirkende til at genskabe et ligeværdigt forhold mellem ægtefællerne.

Også de netværksgrupper for ægtefæller, der er blevet tilbudt til KRAS-projektets deltagere fremhæves som positive i denne sammenhæng. Her er det specielt det at møde mennesker, der står i samme situation som dem selv, der fremhæves, samt det positive i, at deltagerne i netværksgrupperne selv har været med til at bestemme, hvad der skulle diskuteres.

Hvad angår udbyttet af deltagelse i netværksgrupperne nævnes det dog fra ægtefællen i forhold til borger 3's side, at hun ikke synes hun personligt har fået noget ud af at deltage i disse. Hun siger at grunden er, at hun i og med at hun lærte sin mand at kende efter hans hjerneskode har haft nogle andre behov i forhold til deltagelse i gruppen, end de andre deltagende par, som har brugt deltagelse i gruppen til at bearbejde krisesituationen lige efter den opståede hjerneskode. En borger tilkendegiver, at den gode sammenhæng der har været i KRAS-projektet i form af sammenhængende information og indblik i borgerens hele liv står i skærende kontrast til borgerens oplevelse af samarbejdet med kommunen. Her peges der på, at udskiftningen af sagsbehandlere har føltes utryk og at problemerne, hvad angår borgerens sygedagpenge og fleksjob-bevilling har været langstrakte og frustrerende. Borgeren og hans ægtefælle har ydermere oplevet et ensidigt fokus fra kommunens side på at få borgeren i job.

Hvad angår virksomhedernes oplevelse af sammenhæng i forhold til KRAS-projektet tilkendegiver den private virksomhed, hvor ovennævnte borger har været ansat, at de ikke mener, at projektet har været sammenhængende, fordi de har oplevet problemer i forhold til tildeling af fleksjob. Noget tyder derfor på, at det for dem har været uklart, hvordan fordelingen af ansvarsområder mellem KRAS-projektet og kommunen har været.

De øvrige tilknyttede virksomheder har oplevet tilbuddet som sammenhængende og velkoordineret. Fra 2 virksomheders side peges der på, at tilbuddet er blevet opfattet som sammenhængende, fordi de i virksomheden har fået gode informationer om borgeren. En virksomhed peger desuden på, at de har oplevet sammenhæng, fordi de har fået tilbudt hjælpemidler i forbindelse med borgerens ansættelse. Endelig peger en virksomhed på, at de synes der har været god sammenhæng i tilbuddet, fordi der fortløbende har været en god dialog mellem KRAS-projektet, virksomheden og borgeren.

Gruppen af kommunalt ansatte tilknyttede medarbejdere (sagsbehandlere, specialvejleder og medarbejder fra kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskeadeområdet) tilkendegiver samlet set, at de mener at tilbuddet er sammenhængende. Der gives her forskellige grunde til at projektet opleves som sådan.

Projektet anses først og fremmest som sammenhængende, fordi det er skræddersyet i forhold til den enkeltes situation med udgangspunkt i en specialviden om borgerens senhjerneskeade.

Tilbuddet opleves desuden som sammenhængende, fordi man i projektet kommer hele vejen rundt i forhold til borgerens liv og på denne måde medtænker alle de problemstillinger, der kunne være relevante i forhold til arbejdsmarkedsindsatsen. Endelig nævnes det, at der har været god sammenhæng i og med, at det i projektet har været muligt for den enkelte borger at starte ud med en arbejdsprøvning i vante omgivelser i og med at denne er foregået indenfor projektets rammer og dernæst blive udsluset til en privat virksomhed. Medarbejderen fra kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskeadeområdet mener desuden, at der med KRAS-projektet er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskeadede netop i kraft af samarbejdet mellem dem og KRAS-projektet.

Borgernes og virksomhedernes udbytte af at deltage i projektet

De 4 borgere siger samstemmende, at det vigtigste de har fået ud af at deltage i KRAS-projektet er en tilknytning til arbejdsmarkedet. En tilknytning som de alle peger på ikke havde været mulig uden deltagelse i projektet. En borger peger for eksempel på, at KRAS-projektet har været den instans, der har gjort det muligt for ham at få kontakt med virksomheden. Projektet har for ham at se fungeret som en "isbryder" i forhold til virksomheden, der har kunnet informere om betydningen af borgerens hjerneskeade i forhold til at kunne fungere på arbejdspladsen. En anden borger fortæller, at grunden til at han har et arbejde i dag er, at han igennem KRAS-projektet har fået hjælp til at gøre det klart overfor virksomheden, hvad hans svagheder er og på hvilke områder, der skal tages hensyn til ham.

Det går ligeledes igen i de 4 case-beskrivelser, at det har været positivt for de deltagende senhjerneskeadede borgere at opleve, at de kan bruges til noget og bidrage med noget i en arbejdsmæssig sammenhæng på trods af deres hjerneskeade og at deres indsats værdsættes på arbejdspladserne.

Desuden går det igen, når der spørges til borgernes udbytte af deltagelse i projektet, at borgerne har fået en øget erkendelse af og indsigt i egne kompetencer og begrænsninger, samt en øget indsigt i hvilke muligheder, der findes for den enkelte på arbejdsmarkedet.

3 af de interviewede borgere siger direkte, at deltagelse i projektet har betydet, at de føler de er blevet bedre til at leve med deres hjerneskeade generelt. For eksempel gør det sig for flere af borgerne gældende, at de gennem projektet er blevet bedre til at acceptere deres

begrænsninger, tage imod hjælp og lære at sige stop og at dette har været brugbart både i forhold til deres arbejdsliv og i forhold til deres privatliv.

Hvad angår virksomhedernes udbytte af at deltage i projektet siges det samstemmende, at de først og fremmest har fået en god arbejdskraft, som har løst vigtige opgaver i virksomheden. Flere virksomheder lægger i denne sammenhæng vægt på, at deres senhjerneskedede kollega har kunnet bidrage med et højt fagligt niveau. Flere af virksomhederne nævner dog også, at deres incitament til at ansætte en senhjerneskedet desuden også har været det sociale ansvar de føler overfor mennesker i en svær situation. For eksempel nævnes det fra en virksomheds side, at det er vigtigt, at der er plads til alle på arbejdsmarkedet. En anden virksomhed tilkendegiver, at de også er blevet menneskeligt beriget ved at have en senhjerneskedet ansat, fordi de på denne måde har fået indblik i en anderledes måde livet kan forme sig på.

Hvad har virket – og hvad kunne være gjort anderledes

Det kan opsummerende siges, at det der først og fremmest gives som forklaring på, at det er lykkedes at integrere og fastholde de 4 senhjerneskedede borgere på arbejdsmarkedet, har været inddragelsen af specialviden om senhjerneskedede i KRAS-projektet.

Dette har som vist blandt andet med succes gjort sig gældende i forhold til udarbejdelse af nuancerede funktionsbeskrivelser og ressourceprofiler, der har gjort det muligt at finde de helt rigtige arbejdspladser til de senhjerneskede borgere.

Caseanalysen viser desuden at man med baggrund i denne specialviden har gjort det muligt, fra KRAS-projektets side at forberede virksomhederne grundigt i forhold til at kunne integrere og fastholde de senhjerneskedede medarbejdere og tilrettelægge arbejdet for dem på bedst mulig måde. Blandt andet i form af oplæg for virksomhedens medarbejdere om hjernesker og deres implikationer. At det netop er det som nævnes som en mangel fra den virksomheds side, hvor denne information ikke har fundet sted, tyder på at det fremadrettet ville være en god ide at tilbyde en sådan information til alle deltagende virksomheder.

Det skal i denne sammenhæng nævnes, at flere af de interviewede borgere og kommunalt ansatte tilknyttede medarbejdere giver udtryk for, at de synes det er ærgerligt at projektet med dets specifikke udgangspunkt i specialviden om senhjerneskedede og med skræddersyningen i forhold til den enkeltes situation, stopper. Flere peger i denne sammenhæng på, at mange af de borgere, der har deltaget i KRAS-projektet, uden et sådan projekt risikerer at blive marginaliserede på arbejdsmarkedet, fordi man ikke nødvendigvis på almindelige arbejdsprøvningssteder besidder denne specialviden om senhjernesker. En interviewet giver i denne sammenhæng desuden udtryk for, at hun mener, at der også fremover er brug for et lignende tiltag og at hun frygter, at der ellers vil komme en gruppe af senhjerneskedede

borgere, der ender i en gråzone og ikke får mulighed for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, selvom det er det de ønsker.

Også den interviewede neuropsykolog vurderer en indsats som KRAS-projektet som altafgørende i forhold til at få senhjerneskedede ud på arbejdsmarkedet, idet det efter hendes mening, er nødvendigt med en sammenhængende koordinering af indsatsen for den enkelte senhjerneskedede borger samt gode faglige input, for at dette kan lykkes.

Hvad angår spørgsmålet om det med KRAS-projektet er lykkedes at skabe et sammenhængende rehabiliteringstilbud er det ifølge informanterne kun til dels lykkedes.

For de senhjerneskedede borgers synspunkt er det lykkedes at skabe et sammenhængende projekt fordi deres eget forløb i kraft af få tilknyttede kontaktpersoner opleves som velkoordineret. Også det at man i projektet beskæftiger sig med hele den senhjerneskedede borgers liv giver en oplevelse af sammenhæng. Fx i kraft af de tilbudte netværksmøder. Dog viste det sig i forhold til disse, at en informant oplevede, at hun ikke havde fået så meget ud af at deltage, fordi hun var et andet sted end de øvrige deltagere. En mere specifik afdækning af de enkelte deltagers behov og ønsker til en sådan netværksgruppe før opstart kunne derfor fremadrettet være en god ide.

For de interviewede kommunalt ansatte tilknyttede medarbejdere er det ligeledes lykkedes at skabe et sammenhængende tilbud til de senhjerneskedede af flere grunde. Dels fordi forløbet for den enkelte borger har været skræddersyet i forhold til den enkeltes situation med udgangspunkt i en specialviden om borgerens senhjernes-skade. Dels fordi man i projektet kommer hele vejen rundt i forhold til borgerens liv. Endelig fordi det har været muligt at tilbyde arbejdsprøvning i vante omgivelser indenfor projektets rammer.

Medarbejderen fra det kommunalt nedsatte team indenfor senhjernes-skadeområdet peger i forlængelse heraf på, at der fremadrettet med fordel kunne etableres et endnu tættere samarbejde mellem et projekt som KRAS og dem.

Størsteparten af de tilknyttede virksomheder har oplevet tilbuddet som sammenhængende og velkoordineret. Dette forklares fra virksomhedernes side dels med, at de i virksomheden har fået gode informationer om borgeren. Dels forklares det med, at virksomheden har fået tilbudt hjælpemidler i forbindelse med borgerens ansættelse. Endelig peger en virksomhed på, at de synes der har været god sammenhæng i tilbuddet, fordi der fortløbende har været en god dialog mellem KRAS-projektets medarbejdere, virksomheden og borgeren.

En virksomhed mener ikke, at KRAS-projektet har været sammenhængende og velkoordineret. Dette begrundes med, at KRAS-projektets medarbejdere ikke gjorde noget ved den langstrakte usikkerhed om, hvorvidt den senhjerneskedede borger kunne tildeles et fleksjob. At det for dem altså har været uklart, hvilke ansvarsområder hvad afklaring af fleksjob angår, der har ligget

henholdsvis hos KRAS-projektet og hos kommunen gør, at man fremadrettet kunne anbefale, at man fra projektets side i højere grad gik ind i samarbejdet med kommunen, hvad angår tildelingen af fleksjob. Som medarbejderen fra den pågældende virksomhed påpeger, skal der være styr på de formelle ting, eksempelvis omkring fleksjob, fra begyndelsen, hvis virksomheder skal have interesse i at deltage i lignende projekter, At disse fleksjob-bevillingsproblemer ligeledes har afstedkommet utryghed og frustrationer for den berørte borger er endnu en god grund til fremadrettet at forsøge at ændre på dette samarbejde.

Endelig skal det til slut nævnes, at en ting der fremadrettet ifølge medarbejderen fra den private virksomhed, hvor borger 4 er ansat, med fordel kunne gøres anderledes i et lignende projekt, er at sikre sig, at de senhjerneskadede ikke mister penge på at arbejde, fordi dette ikke er den bedste motivation i forhold til at arbejde. Det påpeges i denne sammenhæng, at hvis man vil have flere senhjerneskadede i gang med at arbejde, er det vigtigt at få kigget på deres økonomi og sikre sig, at det skal kunne betale sig at arbejde.

Case-beskrivelser

Case-beskrivelse borger 1

Fakta om borger 1's forløb

Borger 1 er 58 år gammel og fik en blodprop i hjernen i oktober 2004 og en i hjertet i december 2005. Han har ikke nogen formel uddannelse, men han har en masse erfaring specielt inden for medier. I begyndelsen af 2006 var borgeren igennem en almindelig arbejdsprøvning ved kommunen, som ikke gav borgeren nogen udsigt til at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Derefter kom han i kontakt med KRAS-projektet, som lavede en ny arbejdsprøvning, der gav et mere nuanceret billede af, hvad borgeren kan og ikke kan. Borgeren fik i første omgang et beskyttet arbejde i serviceafdelingen i Center for Job og Afklaring, og senere fik han en praktikplads i en offentlig virksomhed. I løbet af denne periode blev borgeren's fysiske træning flyttet til hans hjemkommune, så han sparer tid og kræfter forbundet med transport til træning. Det var planen, at praktikken i den offentlige virksomhed skulle føre til et fleksjob, men det lykkedes ikke, da den offentlige virksomhed fusionerede og fik egen grafisk afdeling, der stod overfor en afskedigelse af medarbejdere. Borgeren stoppede i den offentlige virksomhed i august 2007, og ca. på samme tid fik han en ny sagsbehandler. Herefter var der en lang periode, hvor det var svært at finde en praktikplads til borgeren, og det førte blandt andet til nogle problemer med hans sygedagpenge. Dette kom der dog styr på. I februar 2008 fik borgeren en praktikplads i en privat virksomhed, og det førte til en bevilling af et fleksjob samme sted i juli 2008. Borgeren arbejder stadig i den private virksomhed. Borgeren og hans kone er blevet tilbudt hjemmebesøg samt har deltaget i netværksgrupper gennem projektet.

Optakt og information i starten af forløbet

Borgeren: Borgeren fik forelagt muligheden for at komme med i KRAS-projektet i forbindelse med et afsluttende møde med kommunen efter hans første arbejdsprøvning. På dette tidspunkt troede alle de, der var inde i borgeren's sag, at han skulle på pension. Kommunen kendte ikke projektet, men borgeren's sagsbehandler syntes det lød interessant, og så startede det derfra. Bortset fra et ønske om ikke at ende på pension, havde borgeren ikke de store forventninger til projektet, da han synes, han allerede havde prøvet meget, uden at det lykkedes. Med den neuropsykologiske profil, KRAS lavede, fik borgeren et mere nuanceret billede af sine kompetencer og begrænsninger, og det gav mere positive udsigter i forhold til fremtidige arbejdsmuligheder. KRAS fandt ud af, at borgeren's største problem er koncentrationsbesvær og manglende evne til selv at sige stop, når han ikke magter mere arbejde. Samtidig blev det klart, at borgeren fortsat havde en masse ressourcer og kompetencer, der kunne bruges i et job. Udover at finde en arbejdsplads, der var egnet til borgeren, skulle KRAS også lære borgeren at acceptere sine begrænsninger og tage imod hjælp.

Center for Job og Afklaring: Borgeren's kontaktperson i den interne praktik udtrykker stor tilfredshed med den information, han fik om borgeren. Han havde også stor glæde af det neuropædagogiske kursus, han var på, i forbindelse med KRAS-projektet. Det gav ham meget bedre forudsætninger for at arbejde med senhjerneskadede, fx fik han nogle redskaber til, hvordan han skulle overbevise borgeren om, at han havde nogle begrænsninger i forhold til før senhjerneskaden.

Den offentlige virksomhed: Kontaktpersonen i den offentlige virksomhed blev involveret, efter institutionen havde sagt ja til at give borgeren en praktikplads. De havde et indledende møde med borgeren og repræsentanter fra KRAS, hvor de blev informeret om hans situation, og om hvordan de skulle tage højde for hans problemer. Kontaktpersonen oplevede denne information som god og vigtig, fordi borgeren kan fremstå som i stand til at klare mere arbejde, end han faktisk kan. Kontaktpersonen havde ikke nogen bekymringer i forhold til, om virksomheden kunne rumme en hjerneskadet kollega, men der var en opgave at løse i forhold til fysisk at placere borgeren, så han kunne få arbejdsro. Desuden skulle borgeren indsættes i en stilling, der ikke havde eksisteret før (grafisk produktion), men som der var behov for en etablering af. Begge dele lykkedes efter kontaktpersonens mening rigtig fint!

Den private virksomhed: I den private virksomhed fik de information om borgeren pr. brev, og da virksomheden havde brug for en assistent, der passede ind i borgeren's profil, tilbød de ham en praktikplads efter at have haft et møde med ham. Borgeren fik en mentor, og han arbejder fortsat tæt sammen med ham. Mentoren fik information om borgeren's situation ved et møde med en repræsentant fra KRAS-projektet i Horsens, efter borgeren havde været i praktik i en måned. Dette var ifølge mentoren et godt møde. I forhold til information om borgeren's formelle jobmuligheder, kritiserer mentoren kraftigt, at han forud for ansættelsen i praktik fik at vide, at der var bevilliget et fleksjob, men at det senere viste sig ikke at holde stik. I en periode på et halvt år vidste hverken borgeren eller virksomheden, om han ville få fleksjobbet, og det var til stor frustration for begge parter. I forhold til dette udtaler borgeren dog selv, at ansvaret for dette lå hos kommunen og ikke hos KRAS.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren fik borgeren's sag på det tidspunkt, hvor han stoppede i den offentlige virksomhed. Ifølge sagsbehandleren var hans kontakt til projektet rigtig god lige fra starten, og han lægger specielt vægt på, at der var en god dialog mellem borgeren, KRAS, kommunen og ham selv. Sagsbehandleren mener den information, han fik om borgeren var god, og han brugte selv tid på at læse om KRAS-projektet. Han var ligeledes tilfreds med den rapport vedr. forløbet, som han fik tilsendt fra KRAS i april 2008, og som skulle danne grundlag for indstillingen til det fleksjob, borgeren fik i den private virksomhed.

Fysioterapeut: Fysioterapeuten var kun kort inde over borgeren's forløb i forbindelse med flytningen af hans træning til Vejle. Hun har via saxo-systemet kunnet få fat i al den information, hun havde brug for om borgeren. Hun synes også at hendes samarbejde med projektet fungerede fint. Dog kom hun først på et neuropædagogisk kursus, efter hun havde været i kontakt med borgeren; et kursus hun fandt meget relevant i forhold til at skulle arbejde med senhjerneskadede.

Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats

Borgeren: Borgeren fortæller, at både den offentlige og den private virksomhed blev fundet ved, at KRAS i samarbejde med ham undersøgte lokalområdet for mulige arbejdspladser. Borgeren udtrykker stor tilfredshed med den måde, hvorpå han selv blev inddraget i udvælgelsesprocessen og siger i øvrigt, at "ildhu og omsorg har været kendetegnet for hele projektet, man har ikke stillet sig tilfreds, det har virkelig skullet være gennemført det hele". Det handlede altså ikke bare om at finde et hvilken som helst job, men om at finde et job hvor borgeren kunne udnytte sine ressourcer på bedste vis.

Borgeren har følt sig vældig godt taget imod på begge arbejdspladser – også her har alt omkring hans forløb har været veltilrettelagt. Han påpeger fx, hvor hurtigt det gik med at få fysisk afskærmning arrangeret i et ellers åbent kontorlandskab i den private virksomhed, samt hvor gode kolleger han har og har haft. Kollegerne blev begge steder sat ind i hans situation på forhånd, og i den private virksomhed oplever han, at det på en positiv måde har gjort, at de fx kan hjælpe ham med at få holdt de pauser, han har behov for.

Under hele projektets forløb var KRAS gode til at kontakte borgeren for at høre, hvordan det gik, og han følte ligeledes, at han trygt kunne henvende sig med problemer, hvilket der dog ikke var behov for. KRAS hjalp ham også med at holde hovedet koldt, da kommunen voldte problemer i forbindelse med retten til sygedagpenge og bevillingen af fleksjobbet. Både borgeren og hans kone udtrykker i den forbindelse, at de er kede af, at projektet og dermed kontakten til KRAS personalet er stoppet.

Virksomhederne: I den offentlige virksomhed udtrykker kontaktpersonen, at det lykkedes fint at finde relevante opgaver til borgeren, og jo længere de kom i forløbet, jo bedre fik de udnyttet hans evner. Det krævede ressourcer af virksomheden på den måde, at kontaktpersonen hver eller hver anden dag skulle sikre sig, at borgeren ikke lavede for meget. Dette kom de også omkring ved at aftale med resten af personalet, at alle opgaver til borgeren skulle koordineres gennem kontaktpersonen. I den private virksomhed mener mentoren ligeledes, at borgeren udfører vigtige opgaver, der passer til hans kompetencer, og at det eneste ressourcekrævende er, at mentoren skal sørge for, at borgeren ikke overbelaster sig selv. De laver derfor "køreplaner" for arbejdet, så han ikke laver for meget og altid kan finde ud af, hvor han er i en given arbejdsproces. Hverken kontaktpersonen i den offentlige virksomhed eller mentoren i den private virksomhed giver udtryk for nogen problemer i forbindelse med borgeren's kompetencer og begrænsninger, tvært i mod er han hurtigt blevet integreret både fagligt og socialt.

I forhold til opfattelsen af KRAS personalets opfølgning på borgeren's forløb er billedet meget forskelligt hos de to virksomheder. I den offentlige virksomhed oplevede de en kontinuerlig og god opfølgning fra KRAS' side, mens de i den private virksomhed ikke synes, der har været nogen opfølgning overhovedet. Det var i forbindelse med usikkerheden om, hvorvidt der var et fleksjob til borgeren, at mentoren mener, der var manglende opfølgning. Dette kan skyldes, at KRAS-projektet stoppede, mens borgeren's situation stadig var uafklaret, og at spørgsmålet omkring fleksjob derfor ikke har været KRAS' ansvar. Det er det, borgeren udtrykker. Alligevel

er det centralt, at mentoren i den private virksomhed oplevede dette som en meget utilfredsstillende del af KRAS-projektet.

Sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Borgeren: Borgeren og hans kone oplevede i høj grad KRAS forløbet som velkoordineret og sammenhængende, og de lægger særlig vægt på, at KRAS personalet havde et komplet billede af borgeren's situation. Borgeren og hans kone savnede aldrig informationer fra KRAS', og netop på grund af ordentlig orientering oplevede de heller ikke personudskiftningerne som noget problem. Nye kontaktpersoner var altid velinformerede, og der blev sørget for glidende overgange ved udskiftning. Borgeren følte gennem hele forløbet, at der blev taget hensyn til hans ønsker og behov: For eksempel var der i jobsøgningen fokus på, at et job skulle kunne skabe en balance mellem borgeren's koncentrationsproblemer og hans kompetencer. Både borgeren og hans kone udtrykker desuden, at den personlige støtte fra KRAS-projektets side var helt fantastisk, fordi personalet vidste alt om ham og viste stor forståelse for alle facetter af hans problemstilling.

I kontrast til dette står kontakten til kommunen, hvor udskiftningen af sagsbehandlere føltes utryk, og hvor problemerne omkring borgeren's sygedagpenge og fleksjob-bevilling, ifølge ham og hans kone, var langstrakte og frustrerende. Ydermere oplevede de et ensidigt fokus hos kommunen på at få borgeren i job. Her skal det understreges, at dette ikke er noget, borgeren og hans kone forbinder til sagsbehandlerne selv, men til måden tingene organiseres på inden for kommunen.

Virksomhederne: Både kontaktpersonen i den interne praktik i Center for Job og Afklaring og kontaktpersonen i den offentlige virksomhed opfatter KRAS-projektet som et velkoordineret og sammenhængende tilbud til senhjerneskadede. De mener, at KRAS personalet havde godt styr på, hvilke informationer virksomhederne havde brug for og fulgte godt op. Kontaktpersonen i den offentlige virksomhed påpeger specielt, at der konstant var en god dialog mellem KRAS, virksomheden og borgeren.

Igen er billedet hos mentoren i den private virksomhed noget anderledes. Mentoren har ikke indtrykket af, at tilbuddet var velkoordineret og synes, der var megen personudskiftning. Det lader til, at det har stået uklart for mentoren, hvilke ansvarsområder, der har ligget hos henholdsvis KRAS og kommunen, og at manglende samarbejde mellem de to instanser har skabt megen forvirring i virksomheden. Hans kritik af både KRAS og kommunen går hovedsageligt på de førnævnte problemer med bevillingen af fleksjob, hvor han synes, indsatsen har været under al kritik. Han oplevede fx at indsende papirer om borgeren til kommunen, som derefter mistede papirerne.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren mener, KRAS var et velkoordineret og anderledes tilbud til hjerneskadede, da det netop blev skræddersyet til den enkeltes situation. Han forestiller sig, at sådanne projekter kan hjælpe mange, der ellers risikerer at blive marginaliserede på arbejdsmarkedet. Til forskel fra både borgeren og mentoren i den private virksomhed, oplevede

sagsbehandleren kontakten til kommunen som god, og han har den opfattelse, at de forskellige processer omkring afklaring af sygedagpenge og fleksjob gik forholdsvis hurtigt.

Fysioterapeut: Også fysioterapeuten er af den opfattelse, at KRAS-projektet var velkoordineret.

Hjemmebesøg og netværksgrupper

Både borgeren og hans kone var utrolig glade for hjemmebesøgene. I denne forbindelse påpeger de igen, at KRAS personalet havde et fantastisk fokus på borgeren og hans kone som hele mennesker og havde forståelse for, at borgeren's situation har konsekvenser for både hans privatliv og hans arbejdsliv. Hjemmebesøgene hjalp dem til at få struktureret hverdagen, så borgeren magter både arbejde og privatliv, og det har genskabt et ligeværdigt forhold mellem ægtefællerne.

De var ligeledes glade for at deltage i netværksgrupper, hvor de mødte mennesker, der stod i lignende situationer. Borgeren udtrykker, at det betød meget for ham, at finde ud af, at der var andre mennesker, der havde lignende reaktioner på de forskellige ting, man gennemgår, når man får en hjerneskade. Hans kone påpeger den utrolige åbenhed, der var mellem deltagerne i netværksmøderne, og at det var godt, at borgeren og de andre senhjerneskedede selv bestemte, hvad de havde lyst til at diskutere. Med hensyn til antallet af møder, fandt de det passende, men borgeren siger, at hvis ikke de alle var kommet ud på arbejdsmarkedet, havde de måske haft brug for flere møder.

Udbytte af KRAS-projektet

Borgeren: Ifølge borgeren var KRAS-projektet en redning i 11. time fra at ende på pension. Det vigtigste, han fik ud af projektet, var at opleve, at han rent faktisk kan arbejde, og at lære at tage et skridt af gangen. KRAS gjorde ham således opmærksom på både hans kompetencer og hans begrænsninger. Dette har forbedret hans liv både privat og arbejdsmæssigt, og generelt er han derfor blevet bedre til at leve med sin hjerneskade. Borgeren håber nu på at kunne blive i virksomheden, til han skal på pension.

Borgeren mener alt i alt, at KRAS var et fantastisk projekt, og både ham og hans kone synes, det er forfærdelig trist, at projektet er stoppet. De mener ikke selve KRAS-projektet kunne forbedres, men samarbejdet med og arbejdsgangene hos kommunen burde laves om, så der fra starten var klare linjer omkring fleksjob-bevillinger. Denne del af borgeren's rehabilitering på arbejdsmarkedet har ifølge ham selv været en fadæse.

Virksomhederne: Både i den offentlige og den private virksomhed har de fået et godt udbytte af KRAS-projektet, eftersom borgeren har udfyldt vigtige stillinger. Endvidere udtrykker kontaktpersonen i den offentlige virksomhed, at de også er blevet menneskeligt beriget ved at få en anderledes oplevelse af, hvordan livet kan forme sig. Kontaktpersonen kunne for så vidt godt forestille sig at have en borger med en senhjerneskade på arbejdspladsen igen, men han ville nok sørge for, at de i så fald kunne tilbyde vedkommende et fast job. Selv om de fik sagt pænt farvel til borgeren, var det ikke en rar oplevelse, at han måtte forlade stedet. Mentoren i den

private virksomhed påpeger, at hvis virksomheder skal have en interesse i at deltage i sådanne projekter, skal der være styr på de formelle ting omkring fleksjob fra begyndelsen.

I forhold til borgeren's udbytte af projektet udtrykker alle tre arbejdspladser, at det er deres oplevelse, at borgeren har været glad for at være på stederne, og at det vigtigste, han har fået ud af det, er at opleve, at der er en plads til ham på arbejdsmarkedet.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren mener, at projektets største force var dels dets faglige ekspertise, og dels at det skræddersyede forløb til deltagerne og så på alle relevante problemstillinger. Han mener, dette har betydet meget for borgeren. Han har ikke umiddelbart ændringsforslag, men synes man skulle udvikle flere lignende projekter.

Fysioterapeut: Fysioterapeuten husker, at borgeren's fysiske formåen forbedredes en hel del, fra han startede på holdet, til han blev overflyttet til hans hjemkommune, og det kan kun have været til gavn for hans ressourcer på arbejdsmarkedet. Hun fremhæver desuden, at det var rigtig godt, at borgeren's træning blev flyttet, så det var nærmere hans bolig og arbejdsplads. Som resten af de involverede personer mener fysioterapeuten ydermere, at det at komme ud på arbejdsmarkedet igen, er det bedste, der kunne ske for en udadvendt person som borgeren.

Case-beskrivelse borger 2

Fakta om Borger 2's forløb

Borger 2 er 53 år gammel og bor sammen med sin kone og to børn. Inden sin hjerneskade arbejdede han gennem mange år som ingeniør i udlandet. I 2006 besluttede familien at vende tilbage til Danmark. Kort efter, i 2007, fik han en blodprop i hjernen. Efter et genoptræningsophold på et neurocenter blev han sat i forbindelse med kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskadeområdet. De introducerede ham til KRAS-projektet, som han blev tilknyttet i midten af oktober 2008. Han blev afklaret og kom i en intern praktik i Center for Job og Afklaring i en serviceafdeling. Efterfølgende kom borgeren i praktik i en privat virksomhed, hvor han har fortsat sin praktik, efter at KRAS-projektet er stoppet. Tidligere havde borgeren haft et højt lønnet arbejde med mange medarbejdere under sig og overgangen til nu at leve på starthjælp, grundet de mange år i udlandet, har krævet mange kræfter. Borgeren har været tilknyttet en fysioterapeut, idet han har spændinger og kramper i højre side af kroppen, som han føler er meget begrænsende for ham. Disse omstændigheder har indflydelse på borgerens arbejdskapacitet i praktikken. På nuværende tidspunkt arbejder han tre timer to gange om ugen.

Optakt og information i starten af forløbet

Borgeren: borgeren blev introduceret til KRAS-projektet gennem kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskadeområdet, der var med til et udslusningsmøde på neurocenteret. Han startede i projektet i oktober 2008 med en afklaring og herefter et internt praktikforløb i en serviceafdeling. Han havde ikke nogen umiddelbare forventninger til projektet, men nærmere en fornemmelse af, at det var en form for træning med henblik på at returnere til arbejdsmarkedet. På et møde med en repræsentant for KRAS-projektet blev der gået i detaljer med projektet i forhold til hans specifikke situation. Det indledende praktikforløb beskriver borgeren som god, og han følte sig godt behandlet af sin overordnede, som var utrolig hjælpsom i opstarten. Der blev taget hensyn til borgerens behov og ønsker i forhold til indretning af en arbejdsplads, der matchede hans situation: "Jeg fik de ting [kontorstol, bord og tastatur] med det samme, og det var utrolig dejligt at være der". Desuden blev der taget højde for hans behov for ro til at arbejde.

Center for Job og Afklaring: borgerens overordnede var kontaktperson i den indledende praktik. Kontaktpersonen havde inden praktikforløbet gennemgået et neuropædagogisk kursus, som han beskriver som rigtig givende i forhold til praktikken. Han blev klar over, at man ikke skal tage noget for givet i arbejdet med senhjerneskadede, idet de ofte har et andet reaktionsmønster, end man normalt forventer. Gennem supervision med en neuropsykolog har han endvidere fået hjælp til at tackle de konkrete situationer, der kan opstå. Kontaktpersonen kom tidligt ind i vurderingen af borgeren i forhold til placering i den interne praktik. Det blev vurderet, at Serviceafdelingen havde flest opgaver, hvor borgeren kunne bruge sin

ingeniørfaglige baggrund (Kontaktpersonen er også uddannet ingeniør). Borgeren var kun kort i afdelingen, men kontaktpersonen vurderer, at borgeren har fået en erkendelse af, hvilke arbejdsopgaver han kan klare.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren fik kendskab til KRAS-projektet gennem en repræsentant fra Kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskadeområdet, og de blev enige om, at det var et godt tilbud for borgeren. Herefter blev der istandsat et møde med lederen af KRAS-projektet, der udmundede i en aftale om et forløb. Der har været god kontakt med personalet i KRAS-projektet.

Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats

Borgeren: Lederen af KRAS-projektet stod for formidling af kontakt til arbejdspladsen, og borgeren var ikke med i udvælgelsesprocessen, men var til et indledende møde med virksomheden med henblik på at afstemme forventninger til forløbet. Han følte sig godt modtaget af personalet på arbejdspladsen. De forstod hans situation, blandt andet fordi lederen af KRAS-projektet havde informeret om hans baggrund. Desuden var alle praktiske hjælpemidler på plads fra første dag. Han var glad for, at han selv fra starten af havde medbestemmelse i forhold til blandt andet timetal og opgaver: "Det, vi blev enige om, det var, at jeg bestemte selv alt (...) Jeg sidder som min egen direktør." Han tror, at de i virksomheden er tilfredse med ham og hans arbejdsindsats, og han føler, at han kan magte arbejdsopgaverne. Han er dog ikke blind for, at det er svært at have en medarbejder gående, der kun kan arbejde så få timer om ugen. Han er generelt glad for at være der, selvom det ikke er inden for hans primære interessefelt, men han ved, at det er umuligt at vende tilbage til det arbejdsområde og den position, han havde tidligere. Opfølgningen fra KRAS har været rigtig god, og han har vidst, hvor han skulle henvende sig, hvis han fik problemer.

Den private virksomhed: borgeren's chef blev introduceret til en mulig arbejdsprøvning af lederen af KRAS-projektet. Et møde blev etableret med borgeren, hvor der blev afstemt forventninger i forhold til borgeren's ønsker og kompetencer og det, de som virksomhed kunne bidrage med. Chefen beskriver deres bidrag som en mulighed for, at borgeren kunne få afklaret hans arbejdsevne og måske på sigt via deres netværk, at de kan hjælpe ham videre ud i et andet arbejde. Ud fra det indledende møde med borgeren fandt de i firmaet nogle selvstændige opgaver, der tog udgangspunkt i borgeren's kompetencer blandt andet inden for markedsføring. Borgeren kan ikke holde til at arbejde så mange timer af gangen, så de forsøger at finde vekslende opgaver til ham inden for en realistisk tidsramme. Borgeren har fået lov at gøre opgaverne færdige selv, og chefen håber, at det har givet ham en succesoplevelse med de enkelte arbejdsopgaver. Resursemæssigt siger chefen: "Det kræver resurser, men jeg vil sige, at det opvejer det som borgeren, han har givet os igen". De har taget forskellige hensyn til borgeren specielt i forhold til indretningen af en arbejdsplads uden støj og med de rette hjælpemidler. Chefen finder, at borgeren er godt integreret på arbejdspladsen og tror, at borgeren på sigt kan klare flere timer. Der har været en fin opfølgning fra KRAS-projektets side

med besøg enten hver uge eller fjortendes dag, hvor de har haft mulighed for at drøfte eventuelle problemstillinger.

Sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Borgeren: Borgeren har oplevet forløbet som meget velkoordineret, og han har kun haft tre gennemgående kontaktpersoner, der alle har været engagerede, positive og støttende. De har formået at sætte sig ind i hans situation. Lederen af KRAS-projektet har endvidere gjort meget for, at projektet skulle blive en succes. Informationerne har været sammenhængende, og der har været åbenhed i forløbet, hvor alle har haft indsigt i sagens forskellige aspekter. Han har ikke savnet nogen informationer, men venter på nuværende tidspunkt på, at hans sag kommer ind i den fase, hvor der bliver diskuteret hvad fremtidsudsigterne er.

Den private virksomhed: Chefen har været meget imponeret over koordineringen af tilbuddet, som han beskriver som meget professionel, og de har i firmaet fået god information fra KRAS medarbejderne.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren har oplevet en god kontakt med KRAS-projektets medarbejdere, og hun har fået god information om borgeren's forløb. Den skriftlige rapport er bygget godt op og indeholder de ting, hun har behov for i forhold til borgeren's videre forløb. Sagsbehandleren vurderer projektet som værende velkoordineret, især muligheden for at starte roligt ud med en afprøvning samme sted som KRAS-projektet og derefter en udslusning til en privat virksomhed har været godt. Der har ikke tidligere været et tilsvarende tilbud for senhjerneskadede, og hun finder det ærgerligt, at KRAS-projektet ikke er der mere. Sagsbehandleren er tilfreds med de informationer, hun har modtaget fra projektet. Hun har indtryk af en samlet arbejdsmarkedsindsats, der er funderet i at medarbejderne i KRAS-projektet har et udvidet kendskab til senhjerneskadede.

Fysioterapeut: Fysioterapeuten har gennemgået et neuropædagogisk kursus i forbindelse med forløbet, som har medvirket til, at hun har fået en større viden om, at når hjerneskaden sidder et bestemt sted, så skal hun være opmærksom på nogle bestemte problemstillinger for borgeren. Samarbejdet med projektets medarbejdere har været tilfredsstillende. Hun vurderer, at hun har fået relevant information om borgeren i forbindelse med hendes arbejde med ham. Fysioterapeuten har været godt tilfreds med opfølgende møder i forlængelse af kurser for involverede i KRAS-projektet. Hun mener, at der har været en god koordinering af forholdet mellem arbejde og træning i borgeren's forløb. Hun vurderer, at der er tale om et anderledes tilbud for senhjerneskadede, idet medarbejderne i KRAS-projektet har en stor viden inden for området.

Konsulent og socialrådgiver i kommunens koordinerende team indenfor

senhjerneskadeområdet: Konsulenten har primært arbejdet sammen med lederen af KRAS-projektet, og det har fungeret godt med en god koordinering og opfølgning. Hun finder, at KRAS-projektet har haft relevante tilbud for blandt andet borgeren, og hun føler sig tilstrækkeligt orienteret gennem borgeren's forløb, også i forbindelse med den afsluttende rapport om forløbet. I borgeren's tilfælde så har KRAS-projektet og kommunens koordinerende team indenfor

senhjerneskedområdet haft nogle overlap i forhold til opgaver, men i forhold til det, så synes hun, at det har hængt fint sammen. I kraft af samarbejdet med dem mener hun, at der er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskedede. Der har ikke tidligere været tilbud som KRAS-projektet i kommunen.

Udbytte af KRAS-projektet

Borgeren: I forhold til en afklaring af hans muligheder, så var borgeren i forvejen godt klar over hvilke former for opgaver, han magtede fx at fysisk arbejde var udelukket. Hans største barriere er smerterne, der gør, at han meget hurtigt bliver træt og ikke kan overkomme at arbejde så meget. Han er desuden klar over, at det er vanskeligt at finde et job inden for hans interessefelt og tidligere arbejdsområde. Han er ikke i tvivl om, at han ikke ville være på arbejdsmarkedet uden KRAS-projektet. De, konsulenterne fra KRAS, arbejdspladsen og ham selv, har dog ikke diskuteret fremtidsudsigter endnu, og han er skeptisk i forhold til hans fremtid på arbejdsmarkedet, når han kun kan arbejde så få timer om ugen. Det tager tid at komme ind i tingene igen hver gang, han møder ind, da han har problemer med korttidshukommelsen, og udbyttet for arbejdsgiveren minimeres derigennem: "Jeg står oppe imod en mur, fordi det er så få timer, jeg kan overkomme. Hvis det var fem gange tre timer, så tror jeg, der er mange, der ville være interesserede". Derfor ser han nok ikke andre muligheder end at blive førtidspensionist med mulighed for at få sat pensionen i hvile, hvis han får det bedre.

Forløbet har været med til at give ham en indsigt i hans muligheder på arbejdsmarkedet, og han vil til enhver tid rekommandere KRAS-projektet og denne form for reintroduktion til arbejdslivet. Han har generelt været forundret over den megen tid og de resurser, der er blevet brugt på hans sag. Han føler, at de involverede i projektet har gjort deres bedste for, at han skulle få så meget som muligt ud af forløbet.

Den private virksomhed: Det har været vigtigt for chefen i virksomheden, at de i firmaet har haft mulighed for at hjælpe et menneske i en svær situation. Han håber, at de har bidraget til, at borgeren har fundet ud af, hvad han kan magte ved at give ham en ærlig og objektiv betragtning. Derudover har de haft en mulighed for at få en person som borgeren ind, der har kunnet løfte deres faglige niveau med de kompetencer, han besidder fx inden for markedsføring. Han vurderer, at borgeren's vigtigste udbytte af forløbet er en øget erkendelse af, hvad han kan magte, og videre, at han forhåbentligt har fået nogle succesoplevelser gennem forløbet. Chefen i virksomheden kunne godt forestille sig at have en senhjerneskedet i arbejdspraktik igen, så længe de er så stærke, at de kan arbejde med selvstændige opgaver. En mulighed i forhold til ændringer af forløbet kunne være, at en fra KRAS-projektet holdt et oplæg for alle virksomhedens medarbejdere om hjernesked og deres implikationer, men samtidig gør han opmærksom på, at det skal være med den hjerneskededes accept. Han nævner desuden, at det er vigtigt, at man ikke overbeskytter den hjerneskedede, så han ikke får et reelt indtryk af hans arbejdsevne, for eksempel i forhold til, hvis han skal ud på en anden arbejdsplads. En anden ide til forbedring chefen i virksomheden nævner, er at man fra KRAS-projektets side kunne opfordre virksomhederne til løbende at evaluere forløbet sammen med den senhjerneskedede borger.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren vurderer, at afklaring af arbejdsevne har været det vigtigste udbytte for borgeren i forløbet.

Fysioterapeut: Fysioterapeuten mener, at træningen kan have været med til at øge borgeren's funktionsniveau, specielt i forhold til den ergonomiske træning og indretning, idet han tidligere havde smerter, når han arbejdede. Dette afhjalp den ergonomiske indretning efter kort tid. Endvidere siger borgeren selv, at træningen gør en stor forskel for ham. Det har desuden været vigtigt for ham, at der har været opfølgning på hans træning. Fysioterapeuten synes, forløbet har fungeret godt og har ikke umiddelbart forslag til ændringer.

Konsulent og socialrådgiver i kommunens koordinerende team indenfor

senhjernesgadeområdet: Konsulenten vurderer, at det vigtigste borgeren har fået ud af forløbet er, at han er kommet i en arbejdspraktik hvor han er blevet modtaget med værdighed og hensyntagen til hans problemer – en modtagelse, som kun har været muligt, idet personalet i KRAS-projektet har en meget høj grad erfaring med hjerneskadede, som de har brugt professionelt til at geare arbejdspladsen til at modtage borgeren. Et forslag til ændringer af projektet kunne være et tættere samarbejde mellem KRAS-projektet og dem. Konsulenten mener, hun ville have brugt KRAS-projektets tilbud fremadrettet, og hun synes, det er ærgerligt at projektet ikke fortsætter og bliver implementeret i kommunen i sammenhæng med det koordinerende team indenfor senhjernesgadeområdet, således at man kunne få et helhedstilbud til senhjerneskedede borgere.

Case-beskrivelse borger 3

Fakta om borger 3's forløb

Borger 3 er 48 år, gift og har tre børn. Som 17-årig fik han en hjerneblødning i den venstre hjernehalvdel. Han har tidligere været førtidspensionist, da han fik muligheden for at komme i fleksjob i den privat virksomhed i forbindelse med et andet rehabiliteringstilbud. Grundet nedskæringer blev han imidlertid fyret, hvorefter han selv henvendte sig til lederen af KRAS-projektet. Efter sin praktik i en privat virksomhed har borgeren fået en fast stilling i samme firma, hvor hans kontaktperson i KRAS-projektet har fortsat opfølgningen i ansættelsen. Borgeren og hans kone har deltaget i en netværksgruppe for senhjerneskadede borgere og deres pårørende. Borgeren's fysiske problemer er i højre side af kroppen, og han kan blandt andet ikke løfte tunge ting. På det kognitive niveau har han brug for struktur og kan ikke overskue for mange ting af gangen.

Optakt og information i starten af forløbet

Borgeren: Borgeren kendte lederen af KRAS-projektet fra et tidligere projekt, så da han mistede sit gamle job, tog han straks kontakt til lederen af KRAS-projektet, som fik ham med i projektet. Fra starten af havde han store forventninger til projektet, idet medarbejdere nu tilknyttet KRAS-projektet tidligere havde hjulpet ham i arbejde i forbindelse med et andet forløb: "Så det var naturligt, at jeg vendte tilbage til dem". Borgeren og en jobkonsulent i KRAS-projektet holdt en række indledende møder for at få afklaret, hvilket job der ville passe til ham ud fra hans interesseområder og kompetencer.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren varetog borgeren's sag, mens han endnu var på førtidspension. Hun gav grønt lys til, at borgeren undersøgte muligheden for at komme i arbejde, idet kommunen ikke havde mange tilbud for senhjerneskadede. Hun blev efterfølgende kontaktet af en medarbejder fra KRAS-projektet, og de besluttede i fællesskab at have en tæt kontakt om forløbet. Sagsbehandleren var med til flere møder angående borgeren, ikke som en bestemmende instans, men på sidelinien. Da borgeren kom i fleksjob, overgik han til en anden sagsbehandler.

Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats

Borgeren: Ud fra de indledende samtaler fandt jobkonsulenten frem til en privat virksomhed som en potentiel arbejdsplads. Sammen med jobkonsulenten var borgeren til nogle indledende møder i firmaet, hvor han blev tilbudt arbejdsprøvning. Borgeren gjorde det klart, at han ikke var interesseret i en lang arbejdsprøvning. Han ville i stedet have en evaluering efter et par måneder – dette indvilligede firmaet i. Han synes, at arbejdspladsen var et godt match: "For mig at se er det den perfekte arbejdsplads".

Fra den første dag følte han sig godt modtaget på arbejdspladsen, og han fornemmede, at medarbejderne var godt klædt på til at tackle hans situation. Dette blev blandt andet sikret ved, at en medarbejder fra KRAS-projektet holdt et kort oplæg om hans hjerneskade og dens

implikationer. Kollegaernes viden om hans situation har blandt andet medvirket til, at de på arbejdspladsen tør lave sjov med ham på en god måde, når han fx glemmer ting som en konsekvens af hans hjerneskade. Som han siger: "Jeg er ikke ude på, at man skal snakke handicap og hjerneskader – det er ikke det, jeg ønsker, men jeg vil gerne være på lige fod med dem". I forbindelse med indretningen af arbejdspladsen, så har han fået hjælpemidler som fx en ordentlig stol. Desuden har medarbejdere fra KRAS-projektet med jævne mellemrum været til opfølgning på arbejdspladsen både under arbejdsprøvningen og i den efterfølgende ansættelse, så det har været muligt at evaluere eventuelle problemer.

Den private virksomhed: Borgeren's chef beskriver det indledende møde med borgeren og jobkonsulenten som meget afklarende i forhold til at danne et indtryk af borgeren's kompetencer. Chefen oplevede, at borgeren var interesseret i at smøge ærmerne op og gøre et stykke arbejde, og ud fra hans CV og interesse i computere vurderede chefen, at borgeren ville kunne klare lettere arbejdsopgaver inden for installation på computere. De følte sig i firmaet godt informeret om hans hjerneskade, blandt andet idet de havde en person ude og fortælle om, hvilke konkrete konsekvenser hjerneskaden har for ham.

Firmaet får løbende opgaver ind, hvor borgeren fint håndterer de lettere arbejdsopgaver og er han i tvivl om noget, så er han god til at kontakte værkstedslederen. Det har krævet ekstra resurser at have borgeren på arbejdspladsen, idet de har måttet tage forholdsregler som for eksempel, at der altid står en med det overordnede ansvar for hans opgaver, således at han ikke ender i situationer, han ikke kan håndtere. De har taget nogle få hensyn i forhold til indretning af arbejdspladsen. Borgeren er blevet godt integreret på arbejdspladsen og klarer sig socialt rigtig fint og deltager i firmaets arrangementer på lige fod med alle andre. Chefen mener, at en generel åbenhed omkring borgeren's situation blandt andet har været medvirkende til den gode integration. Der har været en god opfølgning fra KRAS-projektets side, og han vurderer, at det har været rigtig rart for borgeren at have nogle at støtte sig til og vende eventuelle problemer med i starten af forløbet.

Sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Borgeren: Borgeren har generelt været glad for koordineringen af forløbet. Det har betydet meget for ham, at han har haft nogle få kontaktpersoner, som han har været tryk ved. De vidste, hvad det drejede sig om og gav sammenhængende informationer. Det har været muligt at få svar på eventuelle spørgsmål.

I forbindelse med KRAS-projektet har borgeren og hans kone deltaget i netværksmøder med andre senhjerneskadede og deres ægtefæller. Hans ægtefælle kan godt se formålet med møderne, men har personligt ikke fået noget ud af det. Hun påpeger, hun aldrig har kendt sin mand før hans hjerneskade, mens de andre par i forbindelse med den ene parts hjerneskade har været igennem en krisesituation og derfor har helt andre behov, end hun har.

Den private virksomhed: Chefen i virksomheden mener, at tilbuddet har fungeret udmærket, og den tilknyttede kontaktperson har ydet en stor indsats, og de har følt sig udmærket informeret. Han vurderer det som værende en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats, også

idet at de i firmaet løbende er blevet tilbudt informationer og hjælpemidler i forbindelse med borgeren's ansættelse.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren oplevede tilbuddet som velkoordineret: Der var en bred kontakt til de berørte kommuner. Desuden oplevede hun, at der var en god dialog med kontaktpersoner i projektet, en dialog, som borgeren ofte var en del af: "Der skete ikke noget, undtagen at han [borgeren] vidste, hvad der skete". Hun beskriver de skriftlige informationer som fyldestgørende og gode.

Udbytte af KRAS-projektet

Borgeren: Da borgeren har levet mange år med sin hjerneskade, så var han i forvejen afklaret i forhold til hans muligheder på arbejdsmarkedet. KRAS-projektet har derfor i højere grad fungeret som en instans, der har kunnet formidle en indledende kontakt til en virksomhed, uden hvilken han ikke ville være på arbejdsmarkedet: "Det [arbejdet] ville have været ikke-eksisterende, fordi jeg har forsøgt så meget i så mange år". Projektet har virket som en isbryder, der har kunnet informere om betydningen af borgeren's hjerneskade. Endvidere har KRAS-projektet medvirket til, at han er blevet bedre til at leve med sin hjerneskade på den måde, at han i kraft af sit arbejde er kommet ud blandt andre mennesker i den virkelige verden. Han har nu været i firmaet i to et halvt år og håber på, at han kan fortsætte i firmaet, men tror samtidigt, at han vil være en af de første, der ryger, hvis firmaet på et tidspunkt må skære ned. borgeren beskriver, at det vigtigste han har fået ud af forløbet, er arbejdet og understreger derfor, at "det er bydende nødvendigt, at det [projektet] fortsætter", da han ved, at han og andre senhjerneskadede kan havne i en situation uden arbejde.

Den private virksomhed: Virksomhedens chef fremhæver, at firmaets udbytte først og fremmest har været en arbejdskraft på lige fod med andre medarbejdere, også selvom borgeren arbejder på nedsat tid. Det, at han kun kan arbejde på nedsat tid, nødvendiggør, at det offentlige støtter op om ansættelsen. Det er vigtigt for virksomhedens chef, at der er plads til alle på arbejdsmarkedet. Han mener, at det kan give fx hjerneskadede som borgeren en forøget livskvalitet at have et arbejde at stå op til. Chefen kan godt forestille sig, at de en anden gang ville have en senhjerneskadede i praktik – han understreger dog, at der skal være balance i firmaet i forhold til medarbejdere med særlige hensyn. Han vurderer, at borgeren's vigtigste udbytte af forløbet er, at han har fået et arbejde og derigennem en mulighed for at bestille noget og være i berøring med andre mennesker. Borgeren foreslår, at man eventuelt kunne gøre mere ud af at fortælle om KRAS-projektet og dets muligheder allerede fra dag ét samtidig med, at man præsenterer en potentiel kandidat. Desuden påpeger han, at det er nødvendigt på længere sigt at have et sikkerhedsnet og en strategi i forhold til mennesker som borgeren, der er gået fra førtidspension til at komme i arbejde. Hvis de skulle få det dårligere, så er det væsentligt, at de ikke bliver tabt på gulvet og kommer i en ledighedskø.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren tror det vigtigste, borgeren har fået ud af forløbet, er et arbejde. Det har givet ham et løft, fordi han nu er med til at forsørge sin familie. Inden projektet var borgeren ifølge sagsbehandleren forvirret omkring sin situation og sine muligheder, men

projektet hjalp ham til at få sat ord på tingene. Generelt mener hun, at tilbuddet til senhjerneskadede har været anderledes end andre tiltag for senhjerneskadede, idet man har tilrettelagt et forløb med udgangspunkt i det enkelte individ og deres præmisser ud fra de erfaringer, man har gjort sig i arbejde med andre senhjerneskadede. Projektets medarbejdere har ifølge sagsbehandleren gjort et virkelig godt stykke arbejde.

Case-beskrivelse borger 4

Fakta om borger 4's forløb

Borger 4 er 42 år gammel og fik en hjerneskade da han var 22 år gammel, hvor et blodkar i hjernen bristede. Borgeren har for mange år siden arbejdet inden for landbruget. Han kom i kontakt med KRAS-projektet i foråret 2007, fordi han havde hørt om projektet og selv henvendte sig for at høre, om det var noget for ham. Borgeren's arbejdsmarkedsevne blev vurderet i KRAS-projektet i foråret 2007 (Center for Job og Afklaring) og han var i arbejdsprøvning her i maj-juni 2007. Det blev dengang vurderet, at han ikke, bl.a. pga. manglende stabilitet og dårlig hukommelse, magtede et ordinært ansættelsesforhold og det blev vurderet at han derfor ville have gavn af en beskyttet beskæftigelse. Han startede derefter i beskyttet beskæftigelse i Center for Job og Afklaring, hvor han var fra juni 2007 til september 2008.

Borgeren fik under ansættelsen selv kontakt til en vicevært i en privat virksomhed, der hvor han bor, og blev enig med ham om at prøve at komme i praktik som vicevært. Praktikperioden blev aftalt til 2 måneder med start i september 2008, hvorefter borgeren blev ansat. Han er stadig ansat som vicevært i virksomheden og er på førtidspension. Borgeren er nu afsluttet fra KRAS-projektet.

Optakt og information i starten af forløbet

Borgeren: Borgeren kom i første omgang i kontakt med KRAS-projektet, fordi han manglede noget at lave og han gik derfor ned og spurgte på kommunen om de havde noget arbejde til ham. De havde ikke noget i første omgang, men han blev ved med lægge pres på kommunen med hjælp fra hans daværende specialvejleder. Borgeren blev henvist til Center for Job og Afklaring og han var der et par måneder inden han fik noget at vide om, at han var med i projektet. Han blev spurgt om han ville med i projektet og det sagde han ja til. Borgeren har fået fortalt hvad projektet gik ud på, men han har glemt det.

Borgeren vidste ikke hvad han skulle forvente af projektet, men i og med at Center for Job og Afklaring var med så han en mulighed for at han kunne komme videre og ud på en arbejdsplads. Borgeren så desuden deltagelse i projektet som en mulighed for at få afklaret hans stabilitet. Han ville desuden gerne have hjælp til at finde en arbejdsplads, som kunne acceptere, at han pga. sin hjerneblødning nogen gange bliver svimmel og har brug for at lægge sig ned. Borgeren kan ikke huske hvad han fik at vide om projektet da han startede, fordi han har svært ved at huske pga. sin hjerneblødning. Han kan dog huske, at lederen af KRAS-projektet fortalte ham, at der var mulighed for at de kunne hjælpe ham til et andet job via projektet.

Center for Job og Afklaring: Borgeren's kontaktperson har, fordi han først kom ind i forløbet i april 08, ikke fået en samlet information ved starten af borgeren's forløb, men har efter han startede fået løbende information og viden om borgeren's hjerneskade, dels gennem lederen af KRAS-projektet og dels gennem sin forgænger. Kontaktpersonen mener, at borgeren har været velplaceret i afdelingen, fordi der her har været overskuelige opgaver, som borgeren har kunnet

håndtere. Kontaktpersonen mener desuden, at det har været et godt sted at starte for borgeren og at det har været medvirkende til, at han efterfølgende har haft mod på at søge et andet arbejde.

Kontaktpersonen har ikke deltaget i det neuropædagogiske kursus, fordi han ikke har været med fra starten af borgerens forløb, men har deltaget i supervision det sidste halve år og har haft megen glæde af det. Det, kontaktpersonen har kunnet bruge, er den viden han har fået om hjerneskader ift. borgeren's reaktionsmønstre i forskellige situationer og det har derfor været nemmere at tilrettelægge en arbejdsdag for ham i forhold til, at der var nogle specielle hensyn der skulle tages. For eksempel har borgeren brug for at have tilrettelagt hele sin dag fra morgenen. Under ansættelsen har værkstedslederen, lederen af KRAS-projektet og borgeren's specialvejleder fulgt op på ansættelsen.

Den private virksomhed: Da viceværten ansatte borgeren vidste han ikke, at han havde en hjerneskade og han blev heller ikke særligt informeret om borgeren's vanskeligheder på dette tidspunkt. Han mener dog heller ikke, at det har været nødvendigt i og med han ikke mener, der er de store vanskeligheder med ham.

Forløbet på arbejdspladsen – projektets arbejdsmarkedsindsats

Borgeren: Borgeren fortæller, at han selv har fået kontakt til den private virksomhed, hvor han nu er ansat. Det skete ved at borgeren spurgte viceværten, der hvor han bor, om han kunne bruge en medhjælper. Viceværten ville undersøge muligheden og vendte tilbage og sagde, at han godt kunne bruge ham. Herefter havde de et møde med lederen af KRAS-projektet og borgeren's sagsbehandler og en prøveperiode på 2 måneder blev aftalt. Borgeren synes han fik en god støtte i forhold til, at han selv havde fundet arbejdspladsen. I starten af prøveperioden holdt borgeren, lederen af KRAS-projektet og viceværten, borgeren's chef et møde, hvor de talte om, hvad borgeren havde brug for at hjælp i forhold til at kunne være på arbejdspladsen. Borgeren mener, at hans nuværende arbejdsplads passer rigtig godt til ham og han synes, at han er blevet godt taget imod på arbejdspladsen. Han har mulighed for at styre sit arbejde selv til en vis grad og det passer ham godt, at han har opgaver som han kan gå til og fra og evt. gemme til den næste dag, hvis det passer ham bedre.

Borgeren synes, at personalet fra KRAS-projektet har været gode til at kontakte ham og han synes desuden synes det er godt, at han altid har kunnet ringe til lederen af KRAS-projektet, hvis han havde nogle spørgsmål eller problemer.

Den private virksomhed: Viceværten, borgeren's chef, mener, at borgerens kompetencer passer rigtig godt ind i jobbet og fortæller, at han har haft god gavn af borgeren's store faglighed. Chefen oplever at borgeren's kompetencer kommer mere og mere frem jo mere tryk han bliver i jobbet. Det har været nemt at finde relevante opgaver til ham, og det har ikke været nødvendigt med specielle investeringer i forhold til ansættelsen af ham. De særlige hensyn som chefen tager overfor borgeren er, at han ikke hidser sig op over for ham, hvis han skal sige tingene til ham flere gange.

Fordi borgeren har svært ved at huske har chefen desuden sat system i borgeren's opgaver og skrevet disse ind i nogle mapper, hvor det fremgår hvad han skal de forskellige dage. Chefen fortæller, at det er vigtigt at holde ham fast på disse lister ellers glemmer han at udføre nogle af sine opgaver. Borgeren er blevet integreret godt på arbejdspladsen både socialt og fagligt. Han passer sit arbejde og der er ingen der betragter ham som hjerneskadet på arbejdspladsen. Chefen har meldt ud til lederen af KRAS-projektet, at han nok skulle henvende sig hvis der var brug for opfølgning. Når han har henvendt sig, har han fået den opfølgning han havde brug for.

Sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Borgeren: Borgeren oplevede da han var i intern praktik på Center for Job og Afklaring, at de ikke vidste så meget om KRAS-projektet. Det var dog ikke værre end at de bare kunne ringe til lederen af KRAS-projektet, hvis der var noget de skulle have afklaret, ligesom det har været tilfældet generelt i forløbet. Borgeren synes ikke det har været forvirrende, at der har været flere forskellige personer involveret i hans forløb.

Borgeren synes, at han sommetider har manglet information i sit forløb, men mener at det måske kan hænge sammen men, at han startede i projektet samtidig med kommunesammenlægningerne. Han synes, at forløbet har været tilrettelagt ud fra hans ønsker og behov. Han synes også, at de arbejdsområder han har været beskæftiget med har været gode. Desuden synes han, at han blev godt modtaget i den indledende praktik og han har her fået den hjælp, han har haft brug for fra kollegaer.

Han synes videre, at personalet har været gode til at forstå hans problemer og fortæller for eksempel, at lederen af KRAS-projektet i starten af den indledende praktik var med ovre og snakke med to medarbejdere og sammen med borgeren fortælle dem om, hvad det var han havde brug for og det tog de meget hensyn til.

Center for Job og Afklaring: Kontaktpersonen mener, at KRAS-projektet har været rigtig godt koordineret og han vurderer, at projektets arbejdsmarkedsindsats over for senhjerneskedede har været sammenhængende. Projektet har for ham at se givet nogle nye perspektiver, både til de senhjerneskedede, men også til ham og hans kollegaer på værkstedet, fordi de har fået en udvidet viden, der kan bruges i forhold til senhjerneskedede borgere i det hele taget.

Kontaktpersonen synes samarbejdet med KRAS-projektet har været godt, fordi han synes det virker som om de har haft meget styr på tingene og har taget sig godt at de borgere der har været med. Han siger også, at de fra KRAS-projektets side har været gode til at informere, når der har været brug for det.

Den private virksomhed: Borgeren's chef synes, at der er blevet støttet godt op om borgeren i forhold til hans problemer. Der har for eksempel været problemer med borgeren's hygiejne og her henvendte chefen sig til borgeren's specialvejleder for at få hende til at tale med borgeren om problemet, som efterfølgende blev løst. Borgeren's chef mener, at han har fået den information fra KRAS-projektet, som har været nødvendig.

Specialvejleder: Specialvejlederen har været specialvejleder for borgeren siden sommeren 08 og har følt sig godt orienteret og involveret i projektet. Hun oplever, at der har været et godt og

givtigt samarbejde mellem lederen af KRAS-projektet og hende som specialvejleder. For eksempel bad lederen af KRAS-projektet på et tidspunkt hende om at hjælpe borgeren med at være mere stabil i sit fremmøde, fordi hun kunne se at det var et problem for ham. Specialvejlederen har stadig kontakt til lederen af KRAS-projektet og hun mener det er godt at samarbejdet ikke bare er sluttet brat, selvom projektet egentlig er afsluttet for borgeren's vedkommende. Specialvejlederen oplever projektet som velkoordineret og nævner som eksempel, "at de er rigtig gode til at følge borgerne helt udenfor projektets rammer". Desuden peger hun på, at hun synes det har været godt, at de fra projektets side har været gode til at trække på hende som specialvejleder. Projektet har været rigtig godt for gruppen af senhjerneskadede og der har været tale om en god sammenhængende arbejdsmarkedsindsats over for denne gruppe.

Sagsbehandler: Sagsbehandleren blev sagsbehandler for borgeren midt i november 2008. Den kontakt, hun har haft med KRAS-projektet, er, at hun har modtaget en statusrapport, som hun har været tilfreds med. Sagsbehandleren har en oplevelse af at projektet har været velkoordineret. Hendes indtryk er, at der er tale om en sammenhængende arbejdsindsats for senhjerneskadede.

Udbytte af KRAS-projektet

Borgeren: Borgeren kunne aldrig tænke sig andet arbejde end det han har nu. Blandt andet fordi alle problemer bliver løst før de bliver store. Han siger i sjov, at den dag hans chef stopper, så stopper han også, fordi chefen er så god at arbejde sammen med. Borgeren har i forløbet fundet ud af, at han kan mere end han troede han kunne. I forhold til afklaringen synes borgeren ikke, at han fik afklaret, hvad han kunne. Han havde mere brug for at finde den fysiske grænse for hans formåen og en forklaring på, hvorfor den ændrede sig fra dag til dag. Borgeren synes, at han på hans nuværende arbejdsplads har fået en god fornemmelse af, at han nogle dage kan klare meget fysisk og andre dage ikke kan. Og vigtigst af alt er, at han nu blevet bedre til at sige fra de dage, hvor hans fysik ikke kan klare så meget – noget som han før har haft meget svært ved. Han får dog også god hjælp til dette af sin chef, som for eksempel en gang har sagt til borgeren, at han synes han skulle tage hjem, fordi han kunne se på ham, at han havde nået sin grænse. borgeren synes, at forløbet har hjulpet ham til at leve bedre med sin hjerneskade. Det, at han har været med i projektet, har været medvirkende til at give ham energi til forskellige ting, for eksempel at melde sig til computerkursus. Borgeren mener, at han ville have haft en dårligere tilknytning til arbejdsmarkedet, hvis han ikke havde været med i KRAS-projektet. Han er ikke god til at formulere sig og mener derfor, at han har haft god brug for den støtte han har fået gennem projektet til eksempelvis at fortælle om svagheder og om hvad der skal tages hensyn til. Han mener, at det vigtigste han har fået ud af forløbet har været, at han gennem jobbet kommer i kontakt med mange mennesker. Han er godt tilfreds med forløbet og mener, han har fået den støtte han har haft brug for. Lederen af KRAS-projektet har fx været god til at hjælpe med at udrede tråde og løse problemer i forhold til nogle af de andre medarbejdere i en af hans ansættelser.

Center for Job og Afklaring: Kontaktpersonens fornemmelse er, at borgeren har fået det ud af KRAS-projektet, at han har fundet ud af, at han kan nogle ting og at det kan bruges og bliver værdsat på arbejdsmarkedet. Borgeren synes det er en skam at projektet forsvinder, fordi projektet har givet nogle senhjerneskadede nogle muligheder, som de ikke kan få andre steder. Hans indtryk er, både i forhold til borgeren, men også i forhold til andre, der har været med i projektet, at de har fået en mere meningsfuld tilværelse efter deltagelse i projektet. Det de har fået er en god oplevelse af at komme på arbejde, en god oplevelse af at producere noget og en oplevelse af, at der bliver sat pris på det de laver – en oplevelse, som det for nogen har været svært at få andre steder.

Den private virksomhed: Det vigtigste som virksomheden har fået ud af, at borgeren er ansat hos dem, er at han løser de opgaver, han bliver sat til. Hans chef kan sagtens forestille sig at have en borger med senhjerneskade ansat en anden gang. Desuden mener han, at borgeren har fået mere selvtillid af at have fået jobbet og det ansvar det har givet ham. Chefen mener, at borgeren er blevet hjulpet i gang på en god måde og har derfor ikke forslag til hvordan man kunne have gjort det anderledes.

Chefen mener, at borgeren taber penge af at arbejde for dem og mener, at det ikke er den bedste motivation i forhold til at arbejde. Det kunne evt. være en god ide at kigge på borgeren's lønsedler for at finde ud af lige præcis, hvad han må tjene for ikke at sætte penge til. Chefen mener, at hvis man skal have flere hjerneskadede i gang med at arbejde, så er det vigtigt at få kigget på økonomien og på at det skal kunne betale sig for dem at arbejde.

Specialvejleder: Specialvejlederen mener, at det vigtigste borgeren har fået ud af forløbet er, at han har fået arbejde og at der har været god opbakning i forbindelse med at han skulle starte der. Hun mener, at forløbet har været rigtig godt og kan derfor ikke pege på noget, hun synes skal ændres i den måde, man har hjulpet de senhjerneskadede borgere i gang på arbejdsmarkedet. Specialvejlederen synes, det er ærgerligt at projektet stopper og mener, at der er brug for et lignende tiltag også fremover. Hun frygter, at der ellers vil komme en gruppe af senhjerneskadede borgere, der ender i en gråzone og ikke får mulighed for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, selvom det er det de ønsker. Hun peger på, at noget af det som har været godt ved projektet blandt andet er den store specialviden inden for området, der har været i projektet for i eksempel i kraft af den tilknyttede neuropsykolog, hvilket blandt andet har afstedkommet nogle meget omfattende og meget brugbare funktionsbeskrivelser. Også for denne borgers vedkommende, idet han har fået udarbejdet en rigtig god funktionsbeskrivelse, hvor man får indsigt i hans svagheder og ressourcer, hvilket har været godt i forhold til hans nuværende arbejde. Denne specialviden om hjerneskader findes ikke nødvendigvis på et almindeligt arbejdsprøvningssted.

Sammenfatning af interview med neuropsykolog

Neuropsykologen har været tilknyttet KRAS-projektet i kraft af sin position som neuropsykolog. Hun har forestået et neuropædagogisk kursus for personale tilknyttet KRAS-projektet samt været konsulent i forbindelse med senhjerneskedede borgeres interne praktik på Center for Job og Afklaring. Hun finder, at det neuropædagogiske kursus har været et godt udgangspunkt for den efterfølgende konsultation. Neuropsykologen beskriver, at hendes funktion som konsulent er at give et supplement til den viden, personalet har i forvejen, hvor hun har kunnet bidrage med en neuropsykologisk faglig baggrund i forhold til nogle af de problematikker, personalet møder i arbejdet med senhjerneskedede. Konsultationerne har forløbet inden for en afgrænset tidshorisont af to timer, hvor neuropsykologen har superviseret personalet i deres arbejde med en senhjerneskedet borger.

Inden konsultationsforløbet har neuropsykologen modtaget informationer og baggrundsoplysninger på den enkelte borger, og hun har fundet informationen relevant for hendes arbejde. Dette tilskriver hun, at personalet i KRAS-projektet har haft en faglig pondus og forståelse for, hvilke oplysninger, der er nødvendige, når man arbejder på det neuropsykologiske område. I forbindelse med kurset og konsultationen har hun oplevet, at medarbejderne har været engagerede og lydhøre over for de råd og den vejledning, hun er kommet med. Hun vurderer, at det er lykket at etablere et godt samarbejde på tværs af forskellige faggrupper i forløbet – fysioterapeuter, værkstedspersonale, socialrådgivere etc.. Hun har oplevet samarbejdet med KRAS-projektet som positivt: De fandt i fællesskab hurtigt frem til et præcist fokus og formål med konsultationerne. Hun har et indtryk af, at der var en god samarbejdsånd i KRAS-projektet, hvor man gjorde brug af de forskelligheder og kompetencer, som de enkelte faggrupper kunne bidrage med.

Hun vurderer indsatsen som KRAS-projektet som altafgørende i forhold til at få senhjerneskedede ud på arbejdsmarkedet, idet det er nødvendigt med en sammenhængende koordinering af indsatsen for den enkelte senhjerneskedede borger. Derfor er det også ifølge neuropsykologen vigtigt, at man gør sig nogle implementeringsbestrebelse på længere sigt, således at den nuværende indsats og erfaring ikke går tabt. Et projekt som KRAS-projektet påvirker den enkelte borger enormt positivt, og hendes erfaring er, at de gode forløb for senhjerneskedede borgere er dem, hvor der har været faglige gode input og en samlet koordinering.

Bilag

Interviewguide til borgere og pårørende

Interviewguide til borgere

Interviewguide til sagsbehandlere

Interviewguide til specialvejleder

Interviewguide til Center for Job og Afklaring

Interviewguide til virksomheder

Interviewguide til fysioterapeuter

Interviewguide til kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskadeområdet

Interviewguide til neuropsykolog

Interviewguide til borgere og pårørende - KRAS

Spørgsmål – optakten

Kan du til at starte med fortælle, hvordan du i første omgang kom i kontakt med KRAS-projektet? (Hvordan blev du opmærksom på tilbuddet?)

Hvad tænkte du, om dét KRAS-projektet kunne tilbyde dig? (hvilke forventninger havde du til forløbet?)

Kan du prøve at beskrive, hvad der skete ved den første kontakt?

Hvordan oplevede du den information, du i starten fik om KRAS-projektet?

Hvad ønskede du især hjælp til?

Spørgsmål – sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Hvad tænker du om den måde, dit forløb er blevet koordineret på?

Har der været sammenhæng mellem de informationer, du fik fra de forskellige personer?

Hvordan har du det med, at der har været flere forskellige personer involveret i dit forløb?

Er der noget information, som du har savnet? (hvilken?)

Føler du, at dit forløb har været tilrettelagt ud fra dine ønsker og behov? (eksempler)

Hvordan har du oplevet den personlige kontakt til personalet i projektet?

(menneskelig støtte)

Har personalet været gode til at forstå dine problemer? (hvordan?)

Spørgsmål – hjemmebesøg

Synes I, at det har været relevant at personale fra KRAS-projektet kom hjem til jer, og snakkede om jeres hverdag?

Hvad har I fået ud af besøgene?

Spørgsmål – projektets arbejdsmarkedsindsats

Hvordan fandt I den arbejdsplads, du er på nu?

Synes du, at det er lykkedes at finde en arbejdsplads, der passer dig?

Hvordan blev du inddraget i udvælgelsen af arbejdspladsen?

Hvordan oplevede du personalets støtte til at finde arbejdspladsen?

Synes du, at du er blevet taget godt i mod på din arbejdsplads?

Har personalet fra KRAS-projektet informeret dine kolleger og arbejdsgiver om, hvordan de skulle tage i mod dig?

Har du fået hjælp i forbindelse med indretning af din arbejdsplads?

Har personalet fra KRAS-projektet været gode til at kontakte dig, mens du har været her på arbejdspladsen?

Har du fået den støtte, du har haft behov for?

Vidste du, hvor du kunne henvende dig, hvis du havde spørgsmål eller problemer?

Spørgsmål – pårørendes oplevelse af netværk

Synes du, at det har været relevant at deltage i netværkstilbuddet?

Hvad har du fået ud af at tiltage?

Er der noget der kunne være gjort anderledes i netværket?

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Er du i forløbet blevet mere klar over hvilke muligheder, der findes for dig på arbejdsmarkedet?

(Hvordan det?)

På hvilken måde synes du, at forløbet har været med til at afklare hvad du er god til, og hvad du har svært ved i en arbejdssituation? (eksempler)

Er du blevet mere klar over, hvilke ønsker du selv har til et arbejde?

Har forløbet betydet, at du er blevet bedre til at leve med din hjerneskade?

Hvordan tror du, at din tilknytning til arbejdsmarkedet havde været uden KRAS forløbet?

Hvordan tror du, at din tilknytning til arbejdsmarkedet er om tre år?

Hvad synes du selv, er det vigtigste, du har fået ud af forløbet?

Hvis der skulle ændres noget ved forløbet, hvad skulle det så være?

Interviewguide til borgere - KRAS

Spørgsmål – optakten

Kan du til at starte med fortælle, hvordan du i første omgang kom i kontakt med KRAS-projektet? (Hvordan blev du opmærksom på tilbuddet?)

Hvad tænkte du, om dét KRAS-projektet kunne tilbyde dig? (hvilke forventninger havde du til forløbet?)

Kan du prøve at beskrive, hvad der skete ved den første kontakt?

Hvordan oplevede du den information, du i starten fik om KRAS-projektet?

Hvad ønskede du især hjælp til?

Spørgsmål – sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Hvad tænker du om den måde, dit forløb er blevet koordineret på?

Har der været sammenhæng mellem de informationer, du fik fra de forskellige personer?

Hvordan har du det med, at der har været flere forskellige personer involveret i dit forløb?

Er der noget information, som du har savnet? (hvilken?)

Føler du, at dit forløb har været tilrettelagt ud fra dine ønsker og behov? (eksempler)

Hvordan har du oplevet den personlige kontakt til personalet i projektet?

(menneskelig støtte)

Har personalet været gode til at forstå dine problemer? (hvordan?)

Spørgsmål – projektets arbejdsmarkedsindsats

Hvordan fandt I den arbejdsplads, du er på nu?

Synes du, at det er lykkedes at finde en arbejdsplads, der passer dig?

Hvordan blev du inddraget i udvælgelsen af arbejdspladsen?

Hvordan oplevede du personalets støtte til at finde arbejdspladsen?

Synes du, at du er blevet taget godt i mod på din arbejdsplads?

Har personalet fra KRAS-projektet informeret dine kolleger og arbejdsgiver om, hvordan de skulle tage i mod dig?

Har du fået hjælp i forbindelse med indretning af din arbejdsplads?

Har personalet fra KRAS-projektet været gode til at kontakte dig, mens du har været her på arbejdspladsen?

Har du fået den støtte, du har haft behov for?

Vidste du, hvor du kunne henvende dig, hvis du havde spørgsmål eller problemer?

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Er du i forløbet blevet mere klar over hvilke muligheder, der findes for dig på arbejdsmarkedet?
(Hvordan det?)

På hvilken måde synes du, at forløbet har været med til at afklare hvad du er god til, og hvad du har svært ved i en arbejdssituation? (eksempler)

Er du blevet mere klar over, hvilke ønsker du selv har til et arbejde?

Har forløbet betydet, at du er blevet bedre til at leve med din hjerneskade?

Hvordan tror du, at din tilknytning til arbejdsmarkedet havde været uden KRAS forløbet?

Hvordan tror du, at din tilknytning til arbejdsmarkedet er om tre år?

Hvad synes du selv, er det vigtigste, du har fået ud af forløbet?

Hvis der skulle ændres noget ved forløbet, hvad skulle det så være?

Interviewguide til sagsbehandlere – KRAS

Spørgsmål – samarbejdet med projektet

Kan du til at starte med fortælle om, din kontakt har været til KRAS-projektet i forbindelse med [borgerens navn] forløb?

Hvordan har du oplevet samarbejdet med din(e) kontaktpersoner i projektet?

Har du oplevet dig tilstrækkeligt informeret om borgerens forløb? (tilstrækkelig, mangelfuld)

Har du været tilfreds med den/de skriftlige rapport(er), du har fået fra projektet? (hvorfor?)

Spørgsmål – sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Har du en oplevelse af, at tilbuddet har været velkoordineret? (hvordan?)

Er det dit indtryk, at der er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskedede? (giv eksempel på noget har fungeret godt)

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Vurderer du, at der er tale om et anderledes tilbud i forhold til den tidligere indsats over for personer med senhjerneskrade? (på hvilken måde?)

Hvad tror du, er det vigtigste [borgeren] har fået ud af forløbet?

Hvis der skulle ændres noget ved din måde projektet hjælper senhjerneskradede borgere i gang på en arbejdsplads, hvad skulle det da være?

Interviewguide til virksomheder – KRAS

Spørgsmål – optakt og information i starten

Kan du til at starte med fortælle om hvordan I blev informeret om [borgeren] og de vanskeligheder, han har? (tilstrækkelig, mangelfuld)

Har I haft tilstrækkelig viden om [borgerens] senhjerneskeade, og de konsekvenser det har haft for jer?

Hvilke forventninger havde I til at have en person med hjerneskeade på arbejdspladsen?

Spørgsmål – forløbet på arbejdspladsen

Hvordan vurderer du, matchningen mellem borgerens kompetencer/funktionsniveau og arbejdets indhold?

Har I kunnet finde relevante opgaver til [borgeren]?

Har det været ressourcekrævende for virksomheden at have en person med hjerneskeade på arbejdspladsen?

Har I skullet tage særlige hensyn? (socialt, fagligt, indretning af arbejdsplads)

Er det lykkedes at integrere borgeren på arbejdspladsen? (Socialt og fagligt)

Hvordan har I oplevet den opfølgning, der er foretaget fra KRAS-projektets side?

Spørgsmål – sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Har I en oplevelse af, at tilbuddet er velkoordineret? (hvordan?)

Er det dit indtryk, at der er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskeadede?

Har virksomheden indtryk af, at projektet støtter den senhjerneskeadede borger i at få løst de problemer, som hans hjerneskeade medfører – også på andre områder end det arbejdsmæssige.

Hvordan vurderer du den information, I har fået fra KRAS i projektet?

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Hvad er det vigtigste din virksomhed har fået ud af forløbet? (hvorfor?)

Kunne I forestille jer en anden gang at have en borger med senhjerneskeade på jeres arbejdsplads?

Hvad tror du, er det vigtigste [borgeren] har fået ud af forløbet?

Hvis der skulle ændres noget ved den måde projektet hjælper senhjerneskeadede borgere i gang på en arbejdsplads, hvad skulle det da være?

Interviewguide til hjemmevejledere – KRAS

Spørgsmål – samarbejdet med projektet

Kan du til at starte med fortælle om, hvad din rolle har været i forbindelse med borgerens deltagelse i KRAS-projektet?

Hvordan har du oplevet samarbejdet med projektet?

Har du følt dig tilstrækkelig orienteret og involveret?

Spørgsmål – sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Har du en oplevelse af, at tilbuddet har været velkoordineret? (hvordan?)

Er det dit indtryk, at der er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskedede? (giv eksempel på noget der har fungeret godt)

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Vurderer du, at der er tale om et anderledes tilbud i forhold til den tidligere indsats over for personer med senhjerneskrade? (på hvilken måde?)

Hvad tror du, er det vigtigste [borgeren] har fået ud af forløbet?

Hvis der skulle ændres noget ved din måde projektet hjælper senhjerneskedede borgere i gang på en arbejdsplads, hvad skulle det da være?

Interviewguide til fysioterapeuter – KRAS

Spørgsmål – samarbejdet med projektet

Har det skriftlige materiale, du har fået som introduktion til borgeren været relevant?

Har du kunnet mærke forskel på din forståelse af de senhjerneskededes problemstillinger før og efter det neuropædagogiske kursus suppleret med de efterfølgende team-møder?

Har du fundet de opgaver, du har fået gennem KRAS-projektet relevante?

Har dit samarbejde med projektet om forløbet været tilfredsstillende?

Spørgsmål – sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Har du en oplevelse af, at tilbuddet har været velkoordineret? (hvordan?)

Er det dit indtryk, at der er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskedede? (giv eksempel på noget der har fungeret godt)

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet – fysioterapi og træning og generelt

Er det din oplevelse at træningen har kunnet bidrage til at forbedre det fysiske funktionsniveau til gavn for borgerens ressourcer på arbejdsmarkedet?

Hvis der skulle ændres noget ved forløbet – i forhold til træningsdelen og evt. generelt - hvad skulle det da være?

Hvad tror du, er det vigtigste [borgeren] har fået ud af forløbet?

Vurderer du, at der er tale om et anderledes tilbud i forhold til den tidligere indsats over for personer med senhjerneskeade? (på hvilken måde?)

Interviewguide til Center for Job og Afklaring – KRAS

Spørgsmål – optakt og information i starten

Kan du til at starte med fortælle om, hvordan I blev informeret om [borgerens navn] og de vanskeligheder, han har?

Har I haft tilstrækkelig viden om [borgerens navn] hjerneskade, og de konsekvenser det har haft for din tilrettelæggelse af arbejdet?

Mener du, at [borgerens navn], som du er blevet bedt om at afprøve/give beskæftigelse, har været relevant i forhold til din afdeling?

Spørgsmål – uddannelse

Har du haft glæde af at være på neuropædagogisk kursus? (hvad har det givet dig?)

Har kurset været relevant ift. din tilrettelæggelse af afprøvningen?

Har du haft glæde af at deltage i den supervision (konsultation), der blev etableret efter det neuropædagogiske kursus? (hvordan?)

Spørgsmål – om KRAS-projektet

Har du en oplevelse af, at tilbuddet er velkoordineret? (hvordan?)

Er det dit indtryk, at der er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskadede?

Hvordan har dit samarbejde været med KRAS-projektet?

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Hvad tror du, er det vigtigste [borgerens navn] har fået ud af forløbet?

Hvis der skulle ændres noget ved den måde projektet hjælper senhjerneskadede borgere i gang på en arbejdsplads, hvad skulle det da være?

Interviewguide til kommunens koordinerende team indenfor senhjerneskeadeområdet – KRAS

Spørgsmål – samarbejdet med projektet

Hvordan har du oplevet samarbejdet med projektet?

Har KRAS-projektet haft relevante tilbud til de borgere, hvor I har formidlet en henvisning?

Er du blevet tilstrækkelig orienteret om [borgerens navn] forløb i KRAS og er du blevet involveret, når det har været relevant?

Finder du de skriftlige rapporter fra projektet brugbare i forhold til det videre forløb?

Spørgsmål – sammenhæng og kontinuitet i forløbet

Har du en oplevelse af, at tilbuddet har været velkoordineret? (hvordan?)

Er det dit indtryk, at der er tale om en sammenhængende arbejdsmarkedsindsats for senhjerneskedede? (giv eksempel på noget der har fungeret godt)

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Vurderer du, at der er tale om et anderledes tilbud i forhold til den tidligere indsats over for personer med senhjerneskeade? (på hvilken måde?)

Hvad tror du, er det vigtigste [borgerens navn] har fået ud af forløbet?

Hvis der skulle ændres noget ved den måde projektet hjælper senhjerneskedede borgere i gang på en arbejdsplads, hvad skulle det da være?

Kunne du fremadrettet have brugt KRAS-projektets tilbud til borgerne i kommunen?

Interviewguide til neuropsykolog

Spørgsmål – din rolle som en del af projektet

Kan du indledende beskrive lidt nærmere, hvad din rolle er, når du kommer ud som konsulent et sted som Center for Job og Afklaring?

Spørgsmål – samarbejdet med projektet

Har du modtaget informationer om KRAS-projektet i forbindelse med din konsultation på Center for Job og Afklaring? Hvis ja, hvordan vurderer du den information, du har modtaget?

Hvordan har du oplevet samarbejdet med projektet?

Er det dit indtryk, at tilbuddet [KRAS-projektet som sådan] er velkoordineret?

Spørgsmål – udbytte af KRAS-projektet

Hvilken betydning vurderer du, ud fra et neuropsykologisk perspektiv, det har, at man i KRAS-projektet forsøger at lave en mere sammenhængende indsats i forhold til at få senhjerneskedede ud på arbejdsmarkedet?

Hvis der skulle ændres noget i et tilbud som KRAS-projektet i forhold til at få senhjerneskedede ud på arbejdsmarkedet, hvad ville det så være ud fra et neuropsykologisk perspektiv?

